

Tribuna școlii

REVISTĂ SĂPTĂMINALĂ

Anul III Nr. 100

Simbătă 16 iunie 1973

16 pagini — 1 leu

IN CAPITALĂ:

Reuniuni sindicale internaționale

Intre 18 și 24 iunie, în București, se va desfășura o vie activitate internațională cu caracter sindical, de învățămînt, prilej al unui larg schimb de vederi și de experiență între educatori din toate continentele, în problemele privind căile de transformare a școlii într-un factor stenic al progresului societății.

Prima dintre aceste manifestări — Sesiunea Comitetului Administrativ al Federației Internaționale a Sindicatelor Educatorilor (F.I.S.E.) ce va avea loc luni, 18 iunie a.c. — va discuta și definițiivă materialele ce vor fi prezentate în zilele următoare, la cea de a X-a Conferință statutară a F.I.S.E., găzduită tot de țara noastră.

Această conferință (19—21 iunie), la care vor participa zeci de educatori din 36 de țări ale lumii, va dezbate darea de seamă asupra activității desfășurate de organizație în perioada care a trecut de la ultima Conferință statutară (Damasc, 1969), prezentată de Marius Delsal, secretar general al F.I.S.E. Se află înscrise pe ordinea de zi, de asemenea: raportul Comisiei de cenzori, ratificarea cererilor de afiliere aprobate de Comitetul Administrativ, adoptarea unor documente (rezoluția generală, planul de perspectivă pe 1973—1975), alegerea organelor de conducere ale F.I.S.E.

Raportul, precum și dezbaterile din cadrul Conferinței statutare a Federației vor aduce, cum e și firesc, „la zi” tabloul crizei învățămîntului din țările capitaliste, al realizărilor obținute în democratizarea școlii, în transformarea educației într-un bun al maselor — probleme pentru care educatorii și organizațiile lor progresiste manifestă continuu un larg interes. Ele au făcut, dealtfel, și obiectul altor analize, cum au fost cele prilejuite de cea de a IX-a Conferință statutară a F.I.S.E. ținută la Damasc (iulie, 1969). Seminarul latino-american ținut la Chile (sept., 1969), Conferința Mondială a Educatorilor, ce a avut loc la Berlin, în R.D. Germană (aprilie, 1970), Seminarul și masa rotundă de la Chartoum (martie, 1971), Colocviul asiatic de la Calcutta (ianuarie, 1973) ș.a.

Problemele actuale ale educației profesionale și tehnice și unitatea de acțiune a organizațiilor educatorilor cu clasa muncitoare în soluționarea acestor probleme — este tema următoarei manifestări ce va avea loc la București, între 22—24 iunie — anume Conferința Internațională a Sindicatelor Educatorilor. Tema va fi dezvoltată prin patru referate de bază: 1. „Probleme actuale ale învățămîntului politehnic, învățămîntului politehnic general și învățămîntului tehnic profesional” (U.R.S.S.); 2. „Relația școală—producție, factor al progresului social; locul științelor exacte și tehnologice în învățămîntul actual” (România); 3. „Dezvoltarea învățămîntului tehnic și profesional — unul din factorii care concurează la soluționarea sarcinilor economice și social-politice din țările în curs de dezvoltare” (Chile); 4. „Revoluția științifică și tehnică și unele probleme ale învățămîntului tehnic și profesional din țările capitaliste” (Franța).

În țările socialiste, instituțiile școlare, perfecționarea continuă a învățămîntului tehnic și profesional, precum și procesul de instruire profesională a tineretului reprezintă obiective fundamentale ale politicii școlare.

În țările capitaliste, clasa muncitoare, prin lupta sa, creează posibilități de pregătire profesională și culturală, dar se menține discriminarea socială.

În aceste condiții, sindcatele educatorilor promovează noi și diverse forme de cooperare ale educatorilor cu clasa muncitoare, prin care, în diversitatea nivelurilor de dezvoltare și de situații naționale, în diversitatea sistemelor social-economice se poate ajunge la concluzii aplicabile în domeniul educației. În acest context se înscrie și reuniunea sindicatelor educatorilor ce va fi găzduită în București.

MARIA STĂNESCU
președinta Uniunii Sindicatelor
din învățămînt, Știință și Cultură.

A venit vacanța!

Transfer peste generații

Mi se pare cuceritoare ideea de multiplicare pe care o sugerează inevitabil această relație. Parțial, cultura, condiția etică, inteligența unui educator se transferă în structura intelectuală și morală a unor multitudini de individualități care sint date spre formare. (Firește, nu-mi imaginez un proces absurd și mecanic conform căruia cineva ar putea să producă în serie mașine după chipul și asemănarea sa, ci unul de transfer discret de valori care îmbogățesc și formează personalitatea celui educat.) Socotesc ideea cu atât mai fascinantă pentru împrejurarea în care cel educat este destinat să devină la rîndul lui educator. Multiplicarea ia, pe această linie, trecînd din planul unei vieți, pe verticala unei succesiuni de generații, proporțiile epocii contemporane. Iar responsabilitatea educatorului, care trimite prin spațiu și timp mesagerii propriilor sale idealuri, gânduri și fel de a fi, devine uriașă.

Poate, de aceea, mi-a rămas atît de adînc întipărită în memorie convorbirea pe care am avut-o cu citva timp în urmă, cu profesorii de la Liceul pedagogic din Drobeta Turnu Severin — una dintre acele elegante

școli, cu gazde amabile, în care a petrece citeva clipe este o adevărată reconfortare. Imi amintesc de replicile profesoarei Vera Potcoavă, o femeie demnă de stimă nu numai pentru pasiunea cu care își iubește profesia și elevii (numai educatorii pot ști ce înseamnă această dragoste!), pentru inteligența și sensibilitatea ei, dar mai ales pentru nemulțumirea ei față de ceea ce este încă astăzi sau față de ceea ce nu este și ar putea sau ar trebui să fie profesorul și îndeosebi profesorul unei școli pedagogice. „Nu știu de ce — spunea Vera Potcoavă — cred că ne repetăm încă prea mult, că facem încă aceleași gesturi și luăm aceleași atitudini pe care le-am văzut la foștii noștri profesori. Facem niște încercări de a rupe lanțul unor obișnuințe perimate sub imperativul devenit obsedant, al modernizării. Dar am impresia că misterele psihologiei umane și mai ales al instrumentelor cu care putem lucra asupra ei ne rămîn încă nedeslușite, că nu avem cheia cu care să deschidem toate porțile spre maxima valorificare a resurselor latente existente în fiecare dintre elevii noștri. Mă gîndesc adeseori la gravitatea responsabilității de a te constitui ca un model de

educator pentru educatorii care vor păși peste pragul anului 2000”.

Și, mi-au rămas de asemenea în amintire preocupările unei alte profesoare de la aceeași școală, Marcela Brătuianu, care mi-a vorbit despre elementele clasice depășite ce persistă în pregătirea viitorilor învățători cu toate eforturile școlii de a le contracara prin introducerea unor elemente moderne. „Nu există încă — imi spunea această profesoară — un tratat sistematic care să cuprindă într-un tot problematica atît de complexă a pedagogiei moderne și, poate, din această cauză, ne lăsăm uneori furați de vechi obișnuințe. Dacă pentru alții acest instrument de lucru este indispensabil, pentru noi îl socotesc vital”.

Sînt toate acestea, desigur, îndoieli, deziderate și pozitve nemulțumiri de o rară frumusețe care își caută făgaș, clarificări și împliniri și pe care le-am auzit exprimate și de alți profesori și în alte ocazii. Iar însuși existența lor, o garanție că actuala generație de educatori va transmite colegilor din generațiile ce vor veni, bunurile cele mai de preț ale spiritualității lor și ale școlii românești.

OCT. BUZESCU

IULIAN ALEXE: „Grup de revoluționari în Țara Românească” (detaliu).

Momentul 1848 — lecții de vibrantă educație patriotică

Sărbătorită peste tot prin numeroase acțiuni, aniversarea revoluției de la 1848 din țările române se găsește în atenția opiniei publice din întreaga țară, și recentele cuvântări luminoase ale secretarului general al partidului au relevat cu vișoară semnificația mărețului eveniment. Pentru lumea școlii, apare deci necesară abordarea lui și sub aspect metodic, cu atât mai mult cu cât procesul de modernizare se desfășoară cu intensitate și profesorul își pune pe drept cuvânt întrebarea: care sînt aspectele actuale ale modernizării studiului revoluției românești din 1848 în condițiile unei săli de clasă, sau ale cabinetului de istorie.

Chestiunea cea mai importantă este modernizarea conținutului lecțiilor despre revoluție, acțiune impusă atât de recentele lucrări teoretice asupra problemei, cât și de cele mai noi cercetări istoriografice. Cîteva aspecte solicită în mod deosebit atenția noastră: unitatea revoluției românești, specificul ei de eveniment crucial în întreaga istorie modernă a țării noastre. În cele ce urmează, sugerez cîteva procedee metodice în legătură cu prima problemă. Ele nu pot fi aplicate aidoma peste tot, urmînd a fi diferențiate în funcție de anul școlar avut în vedere (clasa a VIII-a sau anul IV de liceu), de specificul clasei date etc.

O modalitate interesantă de relevare a unității revoluției este studiul programelor revoluționare. Este posibil ca profesorul să infățișeze el însuși conținutul lor, subliniind cu diferite ocazii că — în esență — în toate cele trei țări române obiectivele au fost aceleași. Este mai bine însă dacă, pe baza infățișării materialului faptic de către profesor, caracterul unitar al programelor se reliefează de către elevii înșiși în momentul cînd aceasta se solicită de la catedră.

Tratînd desfășurarea evenimentelor în Moldova și conturînd reprimarea lor de către forțele reacționare, profesorul propune elevilor spre studiu programele revoluționare moldovenești (petiția — proclamația din 28 martie, „Prințipiile noastre pentru reformarea patriei” din 12 mai, „Dorințele partidei naționale în Moldova” de la sfîrșitul lunii august 1848). Aceasta se poate face fie pe baza lecturii individuale a expunerii din manual, fie pe baza distribuirii în cabinet a unor file cu fragmente din textul programelor. Se acordă un răgaz pentru studiu, în care timp, profesorul se deplasează printre elevi pentru a le da indicații, care să le faciliteze cercetarea, apoi se duce o discuție comparativă asupra conținutului și caracterului programelor.

În mod similar, se procedează și în contextul lecției despre evenimentele din Țara Românească, în momentul în care tratează despre adunarea de la Islaz din 9 iunie 1848. De data aceasta însă, în discuție vor fi puse și întrebări ca: ce obiective comune observați în

programele moldovenești și în cel muntean? care din prevederile lor dovedesc acest lucru? Tot așa și în legătură cu cercetarea „Petițiunii naționale” (Blaj 4 mai 1848). În acest din urmă caz, intrucît elevii cunosc de-acum programele din toate cele trei țări române, discuția va reliefa concluzii cu privire la revoluție în ansamblu, adică va conchide — din acest punct de vedere — asupra unității ei.

Dar ideea din urmă se degajă nu numai în lumina programelor. Ea apare, de asemenea, pe baza înțelegerii condițiilor care au generat-o cu necesitate, a cunoașterii procesului formării națiunii române la sfîrșitul secolului al XVIII-lea și în prima jumătate a celui de-al XIX-lea, a relieării legăturilor între militanți în ajunul și în timpul revoluției, pe baza cunoașterii amplelor sale implicații. Aceasta impune o discuție asupra complexului problematic. Cum și cînd poate fi ea realizată?

Cu prilejul tratării chestiunii inițiale a primei lecții („Cauzele și caracterul revoluției de la 1848 în țările române”), profesorul enunță ideea unității revoluției, cu care prilej solicită cunoștințele acumulate de elevi în lecțiile precedente: asupra legăturilor multiple — economice, sociale, politice, culturale etc. — între țările române, în întregul evul mediu; asupra crizei de sistem a feudalismului și asupra formării națiunii române, procese ce impuneau forțelor sociale înaintate rezolvarea unor obiective comune în toate cele trei țări române (lichidarea relațiilor de producție învechite și a dominației politice a feudalilor, zdrobirea jugului dominației străine și — pe baza lichidării împotrivirii celor trei imperii reacționare: otoman, țarist și habsburgic — realizarea unirii pămînturilor românești și cucerirea independenței naționale). Concluzia se impune de la sine: revoluția ce sta să izbucnească urma a fi unitară pe întregul nostru teritoriu.

În cuprinsul lecțiilor asupra revoluției, profesorul prezintă un bogat material faptic semnificativ, utilizează izvoare istorice, operează cu concluzii științifice din literatura teoretică și din istoriografie, introduce în țesătură proiecția statică și dinamică etc. Cînd tot acest material a devenit cunoscut elevilor, li se poate propune a demonstra caracterul unitar al revoluției. Dacă se intenționează ca discuția să se poarte la încheierea ultimei lecții asupra anului 1848, se acordă un răgaz de cîteva minute pentru ca elevii să-și sistematizeze argumentele pe baza consultării caietului de notițe, a manualului etc., după care se ascultă răspunsurile și se fac punctările necesare de către profesor. Lucrurile se pot prezenta și altminteri: problema se dă ca temă pentru acasă și se discută în cadrul lecției următoare; o soluție interesantă va fi și aceea de a se programa dezbateri — cu durată de o oră — asupra problemei.

L. ROMAN

Secretari generali ai societăților științifice, în vizită la redacție

Răspunzînd invitației noastre, conf. univ. dr. ILIE D. ION, prof. dr. ION HANGIU, prof. ANTON SCORNEA — secretari generali ai Societăților de științe geografice, filologice, și a profesorilor de muzică și desen și cercetătorul VASILE NECȘOIU — secretar științific al Societății de științe biologice — au participat la o discuție pe marginea activității care se va desfășura în taberele de informare și documentare pentru profesori, din această vară.

Organizate de către Societățile de științe filologice, istorice, biologice, geografice, matematice și de muzică și desen — și sprijinite de Uniunea Sindicatelor din învățămînt, știință și cultură — cursurile de vară pentru profesori constituie una dintre cele mai eficiente forme de pregătire postuniversitară. Iată și argumentele care pledează în acest sens, desprinse din schimbul de opinii ale interlocutorilor noștri.

Cunoaștere complexă

Avînd un program diferențiat, în funcție de profilul fiecărei societăți, aceste reuniuni științifice reprezintă excelente prilejuri de contact nemijlocit cu experiența, cu documentul, cu ultimele noutăți din domeniul de cercetare respectiv. Ele dau participanților posibilitatea de a-și îmbogăți continuu cunoștințele, de a-și perfecționa metodele de predare.

Ținuta științifică, deci calitatea activității este asigurată de prezența unor îndrumători îndeobște cunoscuți și apreciați (cadre didactice universitare, cercetători), ca și de abordarea unor teme actuale de largă circulație și de interes național, prin care se poate realiza o temeinică informare științifică. În mod deosebit pentru profesorii de istorie și geografie se urmărește cunoașterea complexă și integrală a zonei în care este localizată tabăra; treptat, pe etape, se va ajunge la cuprinderea întregii arii geografice a țării și la cunoașterea ei atât din punctul de vedere al dezvoltării natural-teritoriale și economice, cât și sub aspect general istoric și cultural.

Profesorii de biologie vor adăuga problemelor de strictă specialitate, cunoștințe legate de regiunea respectivă (prin vizitarea unor rezervații naturale, stațiuni de cercetare, muzee, obiective istorice și industriale). În cadrul prelegerilor și seminariilor se vor stabili corelații instructive între problemele de biologie și cele referitoare la protecția naturii și mediului ambiant, la aspectele social-economice.

Prelegeri și seminarii de literatură (critică literară), limbă și stil, didactică modernă, excursii documentare, mese rotunde sînt o parte din activitățile la care vor fi antrenați profesorii de limbă și literatură română.

Încadrate scopului general al cursurilor de vară, programele pentru profesorii de muzică și desen urmăresc cunoașterea folclorului muzical și a specificului artei populare din zona taberei, influența acestora asupra operelor culte; de asemenea organizarea unor expoziții personale. Existența a trei formații instrumentale și a altora trei corale la tabăra din Negrești va crea posibilitatea unor instructive activități practice.

Munca de cercetare oferă și profesorilor de biologie satisfacții deosebite: cei mai pasionați își alcătuiesc colecții rare (de plante sau insecte) care pot constitui puncte de

atracție ale materialului didactic utilizat la lecții.

Axat în primul rînd pe dezbaterile și aprofundarea unor probleme importante privind istoria României, istoria universală, metodică predării istoriei, precum și dezbaterile unor probleme ideologice și politice, programul cursurilor estivale pentru profesorii de istorie cuprinde și acțiuni de informare și documentare pe teren prin organizarea unor aplicații științifice, excursii pentru cunoașterea trecutului istoric și a prefacerilor care au loc în prezent pe tot cuprinsul țării.

Dealtfel, însăși cunoașterea reciprocă a cadrelor didactice participante, facilitată de aceste întruniri, implică confruntarea unor multiple și utile experiențe, stimulează creativitatea profesorilor, le sporește interesul pentru un studiu minuțios, documentat.

Selectie prospectivă

Pentru ca pregătirea competentă a profesorilor că capete caracterul unui amplu proces — manifestat intens și extensiv — se tinde ca majoritatea cadrelor didactice din învățămîntul de cultură generală, tehnic și liceal să participe la aceste cursuri de vară. Una dintre condițiile de participare este de a fi membru al unei secții sau filiale S.S.B.

De obicei tinerii se lasă mai greu antrenați în această activitate. Pentru acest lucru este bine ca societățile științifice să atragă în rîndurile membrilor lor pe tinerii absolvenți. Un procent considerabil din numărul locurilor trebuie să fie rezervat profesorilor din mediul rural, care au mai puține posibilități de informare și documentare.

Pregătirea permanentă

În fixarea tematicii cursurilor de vară s-a ținut în mare măsură seama de preocupările Institutului central pentru perfecționarea personalului didactic, problemele abordate venind în sprijinul profesorilor care se pregătesc pentru examenele de definitivat și de grad.

O altă finalizare îmbucurătoare: cercetarea științifică determină colaborarea fructuoasă dintre profesori și conducătorii științifici, al cărui rezultat constă în apreciate lucrări publicate. De exemplu, peste 2000 de profesori vor contribui la culegerea materialului pentru elaborarea dictionarelor geografice pe județe, acțiune care, pe lîngă îmbogățirea cunoștințelor conduce și la formarea unui stil științific de muncă.

Odată cu pregătirea de specialitate, participanților li se creează și posibilitatea de a-și continua pregătirea ideologică și politică, cursurile de ideologie, politică, internă și externă fiind conduse de propagandiști recomandați de comitetele județene de partid.

Prin însuși caracterul lor, taberele de informare și documentare pentru profesori din perioada verii se dovedesc a fi un mijloc modern, eficient de educație permanentă. Adevărurile individuale care atestă frecventarea acestor cursuri, obținute la încheierea activității, au de fapt o semnificație mult mai adîncă: demonstrează interesul personalului nostru didactic pentru o înaltă și continuă calificare, pentru autoperfecționare.

V. B.

Învățămîntul începe din grădiniță

Marele rol de primă treaptă

— Masă rotundă la Școala generală nr. 5 din București —

Ca în orice activitate de educație, începem prin a fixa scopul întâlnirii noastre, la această masă rotundă. Se asociază titlul de mai sus preocupărilor de optimizare a procesului instructiv-educativ în grădinițe și în școala generală, pentru o trecere lină și firească a copiilor în noul ciclu de învățămînt, pentru diminuarea eventualelor șocuri de adaptare ale celor de șase ani care trec pragul școlii? Grădinița, acest prim centru educațional al copilului, în strînsă colaborare cu familia, e în suficientă măsură și un prim pas în larma lui integrare socială, în dezvoltarea mai precoce, armonioasă și multilaterală a personalității lui?

Am adresat prima întrebare tovarășelor educatoare de la grădinițele coordonate de Școala generală nr. 5:

Red.: Cum pregătiți dumneavoastră copiii pentru școală? Ce obiective v-ați propus să realizați și ce rezultate au dat acțiunile întreprinse?

Maria Găitan, educatoare, Grădinița Ministerului de Finanțe: Pregătirea copiilor pentru școală începe, bineînțeles, încă din grădiniță. Deoarece copiii manifestă o grabă poate exagerată de a cunoaște totul, li s-a explicat ce importanță are fiecare obiect din școală, cartea și caietul, de exemplu. (S-a realizat un panou reprezentînd școala, de la rechizitele școlare pînă la chipuri de elevi). Am pus accent pe grija datorată acestor bunuri pe care le vor folosi în școală. O altă cale de legătură o constituie seria caietelor cu pătrățele mai mari, de geometrie, în care copiii înscriu puncte, linii, cercelete (elemente prevăzute în programă). Prin desen decorativ li se dezvoltă gustul creării de modele asamblate, dar se și obișnuiesc cu faza scrisului. O altă sursă de cunoaștere a școlii sînt frații mai mari, care au fost la grădiniță și o

vizitează în continuare, relatînd foarte serios cum e la școală, iar frații mai mici înfățișează „Școala fratelui meu” (în desene). În sfîrșit, s-a organizat o vizită în grup, pentru cunoașterea locului de muncă viitor, în care au făcut cunoștință cu învățătoarea, au văzut cum arată clasele, un laborator, au avut o oră comună la clasa I, în care au recitat toți și au pregătit un buchet de flori — în semn de respect — pentru tovarășa învățătoare.

Maria Ionescu, educatoare, Grădinița nr. 116: Copiii le face multă plăcere acest gen de vizite, care le dezvoltă dragostea pentru școală...

Red.: ...le întărește motivația...

Maria Ionescu: ...da, ele comportă o încărcătură afectivă deosebită: îi impresionează clădirea exterioară a școlii, faptul că elevii au bănci, cu cărți, și nu măsuțe... Superemotivii au fost coplesii de „importanța” acestei vizite. Poate că ar trebui să nu fie aceasta numai o vizită spontană, ci, în viitor, să se organizeze două vizite, cel puțin, cu participarea lor la lecții, cu solicitarea chiar a unor răspunsuri din partea lor.

Mariana Popescu Mazilu, învățătoare, Școala generală nr. 5: Familia nu e suficient de lămurită ce înseamnă trecerea de la grădiniță la școală. De aceea, acest prag se trece încă greu.

Maria Ionescu: Familia nu se interesează întotdeauna de progresele intelectuale ale copilului, ci, mai ales, de modul în care e hrănit, dacă i se asigură rechizitele...

Olga Pop, directoare, Școala generală nr. 5: Într-adevăr, de această atitudine necorespunzătoare se face vinovată într-o măsură și mentalitatea unor familii.

Maria Ionescu: O legătură strînsă cu școala nu am avut, deși era pre-

„Blocuri, mașini automate, se construiesc și în grădinița noastră!” (Fotografie trimisă de educatoarea Eugenia Dragoș — Grădinița de aplicație din Constanța)

văzută și trebuia. Am luat legătura o dată cînd a avut loc și un program artistic al preșcolarilor în fața școlii. Atunci, ei au primit daruri de la elevi: cite un creion, un caiet, jucării traforate, un desen, cu adresa celui care dăruia... Dar vizite organizate nu s-au întreprins

Red.: Pe linia celui alt scop esențial — asigurarea continuității firești a activității între grădiniță și școala generală — în ce măsură s-au organizat întâlniri între dumneavoastră, tovarășe învățătoare, și tovarășele educatoare, pentru un transfer de experiență și tehnologie didactică? Ce rezultate și ce concluzii s-au evidențiat?

Mariana Popescu Mazilu: Eu am ținut o lecție deschisă în legătură cu diverse procedee de calcul mintal, pe baza raționamentului logic. Faptul că s-a redus programa numai pentru clasa I rupe lanțul de legătură între programa grădiniței și cea a școlii, iar noi trebuie să suplînim aceste goluri în anii următori. Ca să mă orientez mai bine în acest sens, am citit manualele destinate grădiniței.

Maria Ionescu: În cadrul reprezentărilor matematice li se formează copiilor din grădiniță noțiunea de mulțime sau de succesiune crescătoare și descrescătoare a numerelor, dar în clasa I ei nu se mai lovesc de această nomenclatură nouă.

Olga Pop: Sînt elevi care, deși memorează, nu raportează numărul la cantitate; aceștia sînt cei care „știu tot”, sînt indisciplinați. Părinții acestor copii nu sînt pe deplin conștienți de rolul formativ pe care trebuie să-l aibă învățarea în dezvoltarea intelectualului, a operațiilor gîndirii.

Red.: Așadar cunoașterea programei celui alt ciclu de învățămînt devine o necesitate. Ce măsură mai prevede programa pentru depășirea discrepanței între caracterul oral al învățămîntului preșcolar și treapta lui grafică în școală?

Maria Ionescu: Elemente grafice pregătitoare pentru faza scrisului se realizează prin activități manuale, care vizează mai ales aspectul vizual și motric al scrisului, corectarea poziției. Programa grădiniței, după părerea mea, ar trebui să fie epurată de elementele vechi, căci nu atît reproducerea formei obiectului supus observației contează cît finalitatea actului observării. Sînt de acord că în multe familii părinții pun preț pe memoria mecanică a copiilor lor, pentru aceștia e mai important dacă au mai învățat poezii...

Red.: Tocmai spre ultimul punct al discuției noastre — propunerile — observ că ea se deplasează insistent în direcția factorului „familie”. De ce oare? Ce pondere poate avea familia în accentuarea sau diminuarea rolului formativ al grădiniței?

Olga Pop: Se explică prin statutul social actual al educatoarei (și

chiar al învățătorului), prin mentalitatea greșită a unor părinți care vîd în educatoare doar responsabilul cu „supravegherea” copiilor, nu educatorul. Insuficiența unor deprinderi de comportare cade nu numai în grija grădiniței, ci și a familiei (needucarea stăpînirii de sine, a respectului pentru cuvîntul maturului, tutelarea absolută a copilului, care devine un anchilozat incapabil să-și vire cămășuța în pantaloni, să-și închidă ghiozdanul, să-și încheie șireturile la plecare...)

Maria Ionescu: Uneori chiar copiii reacționează la acest tratament: „Lasă-mă, tăticiule, în pace, că știu și eu”. Dealtfel, și spiritul ordinii vine din familie. Unii părinți supralicitează factorul instructiv, favorizînd dopajul, alții — pe cel educativ, din afară, pretextînd că n-au timp („Lasă, că o să facă școala destul”). În schimb, cînd au asistat cu adevărat la o lecție cu preșcolarii, au rămas surprinși de mărimea materialului didactic adunat și de greutatea muncii noastre în general.

Mariana Popescu Mazilu: Trebuie să combatem mentalitatea potrivit căreia copilului i se cuvine totul; cum și-ar mai respecta părintele, educatorul, învățătorul? Emisiunea „Căminul” a Televiziunii nu acordă suficient spațiu acestor probleme, așa cum o face în ultima vreme colecția „În ajutorul părinților”.

Maria Ionescu: Lipsa de respect a unor copii față de învățător și educatoare se combate printr-o conlucrare mai strînsă a părinților cu aceștia, printr-o prelungire a activităților de la grădiniță în activități ale părinților cu copiii, ieșiri la plimbare, observări, convorbiri e.e. extrem de utile. Nu există încă o propagandă pedagogică substanțială printre părinți.

Maria Găitan: Consultațiile individuale sînt inefficiente, dat fiind că sistemul muncii în ture împiedică un dialog permanent cu părinții.

Olga Pop: Propunerea cea mai importantă ar fi să antrenăm mai mult părinții în lectorate, ședințe tematice, la școală, dar ele să se extindă neapărat și la grădinițe, măcar o dată pe trimestru.

Maria Găitan: O alta ar fi micșorarea grupelor de copii la grădinițe; acum se lucrează cu prea mulți copii (33); 25 de copii maximum într-o grupă ar ajunge, pentru o muncă de calitate.

În ciuda pașilor timizi, se conturează un interes tot mai general pentru instituționalizarea legăturilor între școală și grădiniță, prin acțiuni educative reciproce, perfecționarea cadrelor didactice din ambele cicluri de învățămînt și, mai ales, innobilarea statutului social al educatoarelor, prin educația pedagogică a părinților, colaborarea tuturor factorilor educativi implicați în acest proces, spre ridicarea realmente și în cel mai scurt timp a grădiniței la marele rol de primă treaptă a învățămîntului nostru.

DOINA VOICULESCU

O dezbatere la Buzău

Recent, Inspectoratul școlar județean Buzău și Casa corpului didactic au organizat o dezbatere la care au participat educatoarele din municipiu și județ, care predau la grupele mari de preșcolari și un grup de învățători de la clasele I.

În materialul prezentat, educatoarea Florica Ticu a subliniat că noua programă pentru grădinițe e substanțial îmbunătățită prin faptul că vine mult în sprijinul pregătirii preșcolarilor pentru școală.

Educatoarea Veronica Tătaru a afirmat că grădinița are exclusiv rolul de formare, iar școala, pe lângă aceasta, pe cel de instrucție. De aceea, se impune ca în grădinițe să se accentueze pe modelarea proceselor psihice ale copilului, prin dezvoltarea gîndirii, vorbirii, prin cunoașterea mediului înconjurător etc. În felul acesta, copilul va fi înarmat cu o serie de cunoștințe pentru școală. Grădinița e bine să nu intre în atribuțiile școlii, obligîndu-i pe copii să facă liniuțe, bastonașe sau chiar litere.

Introducerea scrisului prin desen în grădinițe, deși nu se practică, nici nu o prevede programa — a spus în cuvîntul său educatoarea Maria Horhocea — ar ajuta mult la dezvoltarea copilului pentru școală. Aceasta ar fi bine să se facă la desenul decorativ, în cadrul căruia, prin desenarea unor obiecte, copilul

s-ar deprinde cu semnele pregătitoare ale unor litere, pe care, bineînțeles, le va învăța în clasa I.

Substanțială a fost intervenția învățătoarei Aurelia Iuga (Liceul pedagogic), acordată cu propunerea educatoarei Elena Dumitrescu, ca educatoarele să cunoască programele de clasa I, dar și invers: învățătorii să cunoască programa de grădiniță, asigurîndu-se astfel continuitatea firească între activitatea din grădiniță și cea din școală. Învățătoarea Aurelia Iuga a propus ca această îndatorire să se pretindă educatoarelor și învățătorilor la examenele de reciclare. Propunerea urmează să fie înaintată Ministerului Educației și Învățămîntului.

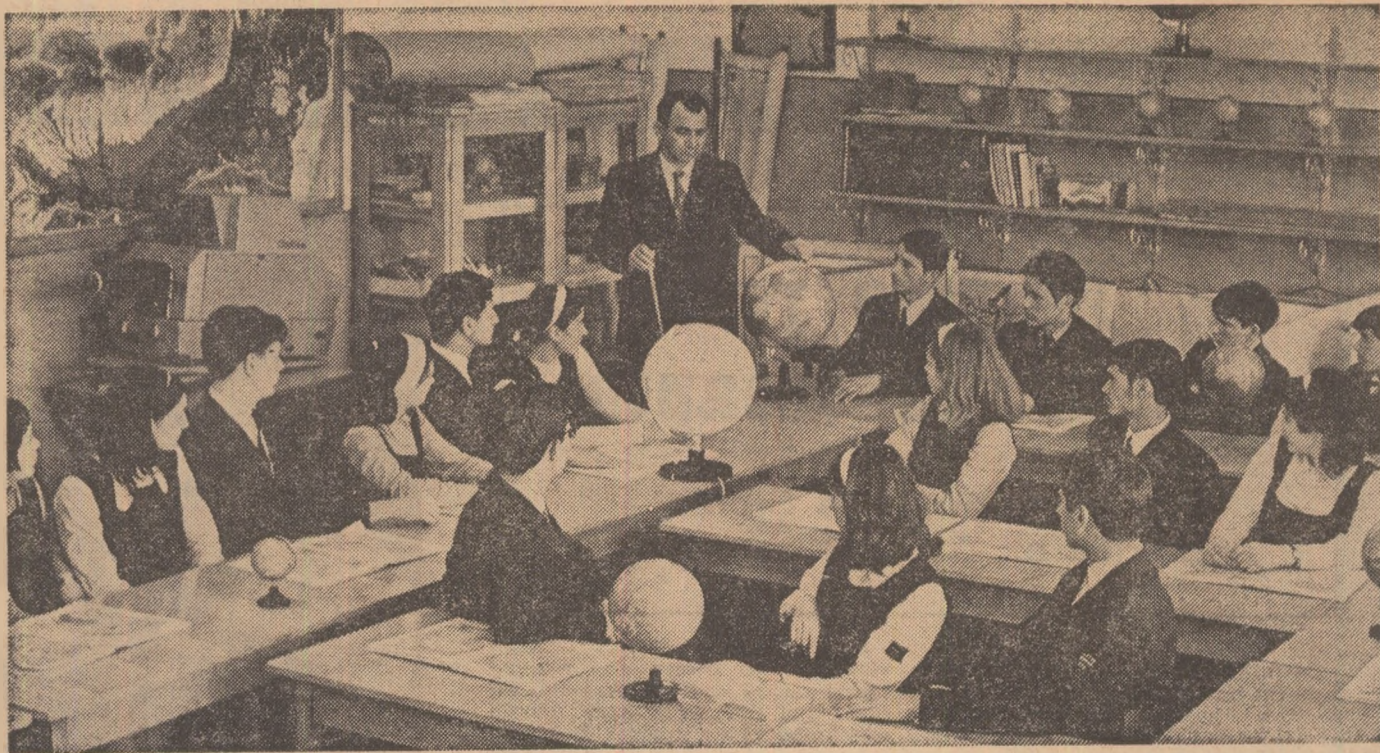
Pentru familiarizarea copiilor din grădinițe cu școala, s-a propus ca aceștia să facă vizite în școli, să discute cu colegii lor mai mari, care au devenit școlari, să se facă chiar schimburi de experiență între preșcolarii mari și elevii din cl. I, să se invite preșcolarii la serbările claselor I etc.

Acțiunea a fost deosebit de interesantă pe linia elucidării unor metode și procedee ce trebuie folosite în scopul pregătirii copiilor pentru școală, fiind, așadar, un mijloc de reflecție pentru anul școlar viitor.

Prof. GH. ANDREI
Casa corpului didactic-Buzău

TEORIA ȘI PRACTICA INSTRUIRII

Geografia mediului înconjurător — disciplină de învățămînt

Am asistat și asistăm în ultimul timp la înlocuirea treptată în planurile de învățămînt, a unor domenii sau capitole clasice din discipline ca: fizica, matematica, biologia, chimia, etc. cu altele noi, utile, la părăsirea „enciclopedismului” și introducerea, mai ales pentru clasele liceale, a elementelor ce promovează raționamentul și stimulează creativitatea.

Din păcate, nu același lucru îl putem spune că se întâmplă cu geografia, care deși în ultimii doi ani înlocuiește un profil nou la nivelul claselor liceului, rămîne însă în urmă în ce privește promovarea problematicii actuale, atât în școală, cât și la nivelul învățămîntului superior. Rămîne un bun cîștigat pentru formarea și educația tineretului disciplina de geografie generală (din cl. a X-a) sau cursurile de geografie resurselor, populației, geografie rurală și urbană.

Întreaga opinie publică din țara noastră a luat în dezbatere „Proiectul de lege privind protecția mediului înconjurător”, un adevărat program care exprimă umanitatea în plinătatea ei, cu obiective și sarcini care trebuie nu numai înțelese, ci aplicate cu strictețe și responsabilitate.

Cine asigură realizarea unor astfel de obiective de importanță națională și mondială? Evident, cadre pe deplin formate în această direcție. Trebuie abandonată ideea că aspectele discutate astăzi în jurul mediului înconjurător sînt probleme generale.

Așa cum rezultă și din proiectul de lege, mediul înconjurător ridică o problemă de ordin practic și teoretic fără precedent, cu implicații de perspectivă de nebanuit. Protecția mediului nu va fi astfel privată unilateral numai din punct de vedere biologic; ea este, în același timp, o problemă economică, tehnică și juridică. Se impune astfel o cunoaștere a tuturor acestor aspecte la toate nivelele de formare — școală generală, liceu, învățămînt superior, învățămînt umanist sau real și tehnic-profesional.

Nu mai în acest fel vom reuși să formăm, să educăm „prietenii” și nu „dușmanii” ai naturii. Se impune deci o disciplină, obiect de învățămînt la nivelul întregului proces

instructiv-educativ. Unii specialiști consideră că sînt suficiente cunoștințele de biologie ca să poți căpăta „armătura” necesară protecției și conservării mediului înconjurător. Nimic mai descurajator.

Fără a mai enumera țările dezvoltate sau mai puțin dezvoltate, în care „mediul înconjurător” se constituie ca obiect propriu de învățămînt, am cita doar definiția cuprinsă în „Proiectul de lege privind protecția mediului înconjurător”; „Mediul înconjurător, în înțelesul prezentei legi, este constituit din totalitatea factorilor naturali și a celor creați prin activități umane care, în strînsă interacțiune asigură menținerea echilibrului ecologic, determină condițiile de viață pentru om și de dezvoltare a societății (subl. ns.). Nimic mai clar și convingător, mai ales dacă luăm în finalul acestei definiții. Echilibrul ecologic contribuie la buna calitate a mediului înconjurător alături de celelalte fenomene economice, tehnice sau naturale.

Geografia, ca singură știință a învelișului terestru, a mediului, luat în totalitatea sa, situată la confluența științelor naturii cu cele sociale, și care se ocupă cu analiza componentelor mediului geografic ca părți ale unui întreg, de relația om — activitate economică — natură, conduce la înțelegerea complexității structurii și dinamicii acestuia.

Cum orice activitate economică nu se poate produce decît într-un cadru teritorial, într-un anumit mediu, înțelegerea interdependenței dintre acestea cu toate urmările ei, devine o necesitate pentru specialistul din orice domeniu productiv, de la medic și pînă la chimist, de la agricultor și pînă la constructor.

De aici, necesitatea conturării unui domeniu geografic de învățămînt cu largă răspîndire: **Geografia mediului înconjurător**, disciplină diversificată în conținut corespunzător cu capacitatea de cuprindere a diverselor stadii de formare a tineretului. Școala viitorului este menită să dea cunoștințe ample în acest domeniu de permanentă necesitate practică și aplicabile în oricare latură a activității economice. Sub raport educativ, astfel de noțiuni contribuie direct la formarea unei concepții materialist-dialectice despre lume, la înțelegerea necesității protecției naturii, a dragostei de patrie. De aici, în esență necesitatea conturării și introducerea în planurile de învățămînt general, apoi liceal teoretic și de specialitate a Geografiei mediului ca disciplină școlară de larg profil didactic.

O astfel de disciplină ar fi de real folos și la unele facultăți, cum ar fi facultatea de științe juridice, chimie, pedagogie și psihologie, arhitectură, precum și la școlile post-liceale tehnice-profesionale. Evident că, în acest scop, facultățile de geografie trebuie să asigure un plan de formare în continuare a specialiștilor săi, capabili să facă față pe deplin unor astfel de cerințe.

Prof. dr. V. CUCU,
Conf. dr. ALEX. ROȘU

Creație și poziție acțională

Educarea tinerei generații, formarea omului nou, definit ca personalitate multilateral dezvoltată înzestrată cu capacități și forță de creație constituie procesul însuși al realizării și devenirii omului în concordanță cu idealurile societății, cu necesitatea istorică și cu propriile sale aspirații.

Societatea socialistă, potrivit legăturilor ei specifice materiale și morale a situat în plan drept criteriu fundamental de măsurare și apreciere a valorii omului cota de contribuție pe care o aduce la crearea și sporirea avuției sociale a colectivității în care trăiește, și prin care el se afirmă ca agent activ, conștient al progresului istoric.

Educarea tineretului, pregătirea sa pentru viață trebuie gîndite nu numai în scopul de a asigura adaptarea și readaptarea lui la schimbările și transformările pe care le va cunoaște societatea. Această optică lasă în umbră rolul activ, creator al omului, îl situează, într-un anumit fel, în afara procesului care produce schimbările și transformările al căror autor este el însuși.

Omul va fi pregătit, format, modelat pentru a deveni creator al propriei sale existențe, făuritor de civilizație și progres depășindu-se mereu pe sine prin creație. La intrarea în viața socială, în domeniul în care va lucra, tînărul va considera realizările existente — așa cum sînt ele — creații ale predecesorilor săi, în care aceștia au încorporat munca, fantezia, inventivitatea și pasiunea lor, potrivit cu cerințele vremii, cu progresele științei și tehnicii, cu nivelul experienței sociale de atunci.

Datoria celor care vin și preiau această zestre de experiență și de valori create de înaintași, pregătindu-se pentru viața și activitatea socială, este de a se realiza la rîndul lor, prin contribuții proprii, de a ridica pe noi trepte de progres și civilizație poporul cărui îi aparțin.

Făurirea societății socialiste multilateral dezvoltate și a societății comuniste, în condițiile defășurării impetuoză a revoluției științifice-tehnice, reprezintă o operă creatoare de proporții uriașe, care angajează participarea pleneră a tuturor cetățenilor patriei, motivată de o înaltă responsabilitate morală, oferind, în același timp, un cîmp larg de afirmare a energiilor și capacităților creatoare ale fiecărui individ.

Ar fi deci necesar ca școala să acționeze pe un plan larg educativ pentru a dezvolta la tînăra generație, care-i este încredințată, motivații și interese sociale de perspectivă, convingeri trainice în legătură cu viitorul ei rol social, să conștientizeze, deci, într-o optică prospectivă,

vă, efortul care-l este solicitat pentru educarea și pregătirea sa.

Situația elevului în poziție acțională de participant conștient la propria sa formare în concepția activismului modern înseamnă, în primul rînd, solicitarea sa pe planul adevizurilor, al atitudinilor, al motivațiilor conștiente față de scopurile pe care le urmărește școala, de activitatea pe care o desfășoară pentru formarea lui la care elevul nu numai că este solicitat să contribuie, ci și să vadă în muncă, în eforturile care i se cer sensul existenței sale în această perioadă a vieții.

Paralel cu acțiunea care se desfășoară pentru a informa pe elevi despre importanța și caracteristicile diferitelor profesii și a-l orienta spre una sau alta potrivit aptitudinilor și intereselor lor speciale, ar fi indicat să se insiste asupra caracteristicilor comune și esențiale ale tuturor profesiunilor, care asigură îndeplinirea lor cu performanțe deosebite, cu contribuții cit mai mari de creativitate.

Perseverența, sîrguința, eforturile continue, sistematice pentru depășirea dificultăților, disciplina riguroasă a muncii, autoexigența și autodisciplinarea călăuzite de conștiința clară a scopurilor urmărite, întreținute de motivații și interese superioare reprezintă însușiri esențiale ale personalității și, în același timp, factori constitutivi ai performanțelor creatoare în orice domeniu de creativitate.

Acestea trebuie formate de-a lungul anilor de școlaritate, considerîndu-le obiective educative pentru fiecare lecție.

Trăsăturile de caracter și, în ultimă instanță, trăsăturile care definesc personalitatea umană vor fi situate în primul plan al activității școlare, al muncii educative de fiecare zi. Ele nu pot fi doar presupuse, intercalate printre celelalte sarcini ale procesului de învățămînt care, de regulă, se axează pe problemele instructive și pe metodologia transmiterii și însușirii cunoștințelor. Fără îndoială, acestea sînt deosebit de importante și rolul lor în formarea capacităților creatoare ale elevilor este tot mai mult scos azi în evidență în diferite studii de didactică și de psihologie pedagogică.

Personalitatea creatoare, modelul uman pe care trebuie să-l formeze școala noastră nu poate fi conceput și realizat pe părți, ci în întregul lui, în care toate însușirile și capacitățile sale se structurează într-o unitate organică.

EUGEN BLIDEANU

Convorbire cu patru directori ai caselor
de copii despre:

CURSUL DE PERFECTIONARE DE LA MIERCUREA-CIUC

Educarea și instruirea minorilor rămași fără părinți sau lipsiți de posibilitatea de a fi crescuți în familie constituie, în țara noastră, o problemă de stat. În unități ca: Leagăne, Case de copii preșcolari, Case de copii școlari, activează, în sensul educării și instruirii copiilor ocrotiți, cadre didactice (directori, educatori) a căror perfecționare continuă se află în atenția Ministerului Educației și Învățământului. În luna mai a.c. s-a desfășurat, la Miercurea-Ciuc, un curs de perfecționare a directorilor Caselor de copii școlari. Pentru a face cunoscute cititorilor problemele specifice ale acestei activități, dezbătute la curs, ne-am adresat cu unele întrebări, conf. univ. Ioana Ionescu, conducătoare a cursului din partea I.C.P.P.D. și citorva directori cursanți.

Red.: Care sînt necesitățile actuale legate de specificul muncii instructiv-educative în casele de copii și care și-a propus să le evidențieze (și să le răspundă, prin tematica sa) recentul curs de perfecționare a directorilor de la Miercurea-Ciuc?

I. Ionescu: Cursul de perfecționare organizat, nu întâmplător, în acest an, la Miercurea-Ciuc, unde rezultatele sînt dintre cele mai bune, a reliefat, ca primă problemă specifică, necesitatea creării unui climat familial în casele de copii. Ceea ce presupune, desigur, mai întii, existența unui colectiv de cadre didactice (directori, educatori) cu o corespunzătoare pregătire psiho-pedagogică, în plus, cu bogate resurse de omenie și valori sufletești, transformabile într-un atașament asemănător celui părintesc față de copii. Pentru ca tinerii crescuți în aceste instituții să se bucure de o încadrare socio-profesională reușită, este necesară eliminarea „insucceselor” școlare, respectiv a mediocrității și, uneori, submediocrității explicabile, în majoritatea cazurilor, prin apariția unor tulburări psihice, a golurilor în școlarizare etc. Se impune, de aceea, ca, în școală și în case, cadrele didactice care se ocupă de instruirea și educarea copiilor ocrotiți să procedeze — cursul, prin tematica sa, a oferit modalități și exemple — la tratarea diferențiată a acestora. Trebuie adăugat că mulți dintre copiii considerați handicapați intelectual manifestă o compensatorie atitudine adaptativă (psihotaxis pozitiv) în dorința de a se face remarcăți la activitățile cu caracter practic: acțiuni obștești, munca în ateliere, în cercurile tehnice ale casei. Ei se atașează, deseori de maiștrii-instructori, care le descoperă și încurajează aptitudinile pentru o meserie sau alta. Schimbul de experiență prilejuit de curs a ilustrat, cum nu se putea mai bine, acest fenomen.

Red.: Revenind la baza teoretică a cursului, alte câteva idei avansate...

Vasile Vlad, directorul Casei de copii școlari nr. 10, București: Prin comunicările și referatele de o remarcabilă ținută științifică, susținute de cercetători renumiți (prof. univ. dr. doc. A. Chircev, prof. univ. dr. D. Salade, prof. univ. dr. O. Safran, conf. univ. dr. V. Bunescu și alții) cursul a insistat asupra necesității diversificării formelor și metodelor folosite în activitatea educativă, în așa fel încît aceasta să răspundă intereselor și dorințelor copiilor. Căci ei trebuie să devină (acolo unde încă nu au devenit) inițiatorii și organizatorii propriilor activități, pentru a se simți cu adevărat „acasă”. Binevenite au fost, în acest sens, pentru noi, practicienii, expunerile privind tehnicile de studiere a copilului, sau modul de completare a fișei psiho-pedagogice.

Red.: Care sînt, în acord cu dezideratul arătat, avantajele școlii generale aflate în incinta casei de copii?

Ludovic Bodó, directorul Casei de copii școlari din Miercurea-Ciuc: În primul rînd, într-o asemenea casă, cu școală generală proprie, copiii învață, se comportă și comunică neștinjenți. Mai mult, dacă la școala respectivă învață și copii externi, ceilalți, adică ai noștri, nu se mai simt nici izolați, nici — potrivit unor impresii specifice — „de la casă”, ci, așa cum s-a mai spus, „acasă”. În plus, conducerea unică, a casei și a școlii, permite un mai atent control și o mai directă îndrumare a colaborării acestora.

Red.: Cu sau fără școală generală în incintă, se pare că, în casele de copii, organizarea timpului liber ridică unele probleme. Au intrat, cumva, în atenția cursului?

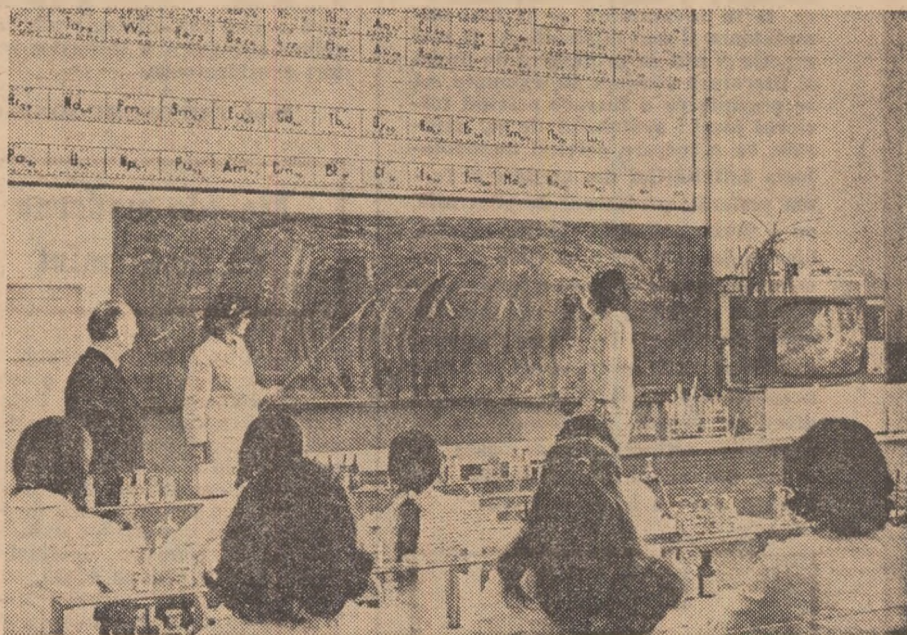
Olimpia Motrescu, directoarea Casei de copii școlari nr. 8, București: Desigur, în sensul că s-a recomandat un timp liber-creație în locul unui, de tip vechi, însemnînd simplă consumație. Faptul că la Casa de copii din Miercurea-Ciuc, de pildă, fiecare copil are perechea lui de schiuri, că la dispoziția fiecăruia se află bazinul de înot, că există o echipă de hochei, o mulțime de medalii și trei campioni republicani la judo a însemnat pentru directorii cursanți o transpunere în viață a ideii de mai sus.

Red.: Răspunsul dumneavoastră atribuie un caracter de veritabil schimb de experiență cursului de perfecționare. Alte confirmări?

L. Bodó: Din experiența vizitatorilor noștri, a cursanților, am reținut, la rîndul nostru, o mulțime de aspecte pozitive. Mi s-a părut admirabilă, de exemplu, consecvența cu care colectivul de cadre didactice de la Casa de copii școlari din Beiuș acordă asistență tinerilor crescuți, ocupîndu-se ca, la încadrarea lor în producție, să-i încredințeze organizațiilor U.T.C. și P.C.R., unor grupuri de muncitori republicani, pentru a preveni unele eventuale greutăți de adaptare.

Red.: Față de cursurile anterioare de perfecționare a existat un element surpriză, revelator prin implicațiile practice, al cursului de acum?

Gheorghe Anghelescu, directorul Casei de copii școlari Ploiești: Majoritatea cursanților au apreciat nouitatea, din punct de vedere pedagogic-aplicativ a „studiului de caz”: metodă prin care ni s-au propus, spre rezolvare, unele situații dificile intervenite în practica didactică a caselor de copii.

In laboratorul de chimie de la Liceul „V. Alecsandri” din Bacău.

Red.: Cum ați conturat, în lumina cerințelor societății noastre actuale, evidențiate de tematica cursului, personalitatea directorului unei case de copii?

V. Vlad: Din partea conducerii, implicit a directorului unei case de copii se pretinde (sau se așteaptă) o continuă preocupare pentru îmbunătățirea bazei materiale, care să asigure condiții optime de viață și de muncă pentru copii, să permită o varietate necesară de preocupări, al căror efect ergoterapeutic a fost menționat. Desigur, un director care să practice o conducere științifică...

Red.: Care presupune?

V. Vlad: O concepție pedagogică matură, exprimată prin preocuparea ca personalitatea fiecărui copil să se dezvolte în mod complex, în vederea integrării sociale optime.

Red.: Cîteva sugestii pentru modul de organizare și desfășurare a cursurilor de perfecționare următoare...

O. Motrescu: Cum Ministerul Educației și Învățământului și-a propus să organizeze cursuri de perfecționare a educatorilor, consider indicat ca la aceste cursuri să participe și diriginții claselor în care învață copiii din „case”. Chiar și inspectorii școlari de resort!

Gh. Anghelescu: Fiind vorba de cursanți-educatori, să se insiste mai mult și mai adaptat la specificul muncii noastre asupra criteriilor științifice de studiere a psihologiei copilului.

M. DRAGOMIR

Seminarul de literatură română

Atît lecția, cit și seminarul școlar urmăresc același scop instructiv-educativ, dar mijloacele prin care se realizează sînt deosebite. Seminarul nu este o simplă repetare a lecției de verificare sau de recapitulare periodică și nici nu poate fi privit ca o formă auxiliară sau secundară de studiu. Sarcina didactică a seminarului de literatură este aceea de a asigura o muncă independentă continuă și sistematică, sarcină pe care lecția obișnuită nu o poate îndeplini singură.

De aceea, pregătirea seminarului — după opinia mea — necesită o alegere judicioasă a problemelor care se pun în discuție. În cadrul seminarurilor nu pot fi discutate toate chestiunile prezentate în lecțiile capitolelor respective, ci, mai ales, acelea care asigură înțelegerea profundă a creațiilor literare, care sînt mai grele, mai complexe. Alegerea temelor pentru seminar constituie — credem — condiția esențială a reușitei acestuia.

Odată cu comunicarea temei, profesorul anunță problemele ce se vor discuta în cadrul seminarului, bibliografia obligatorie, cu referințe critice de ultimă oră, precum și unele capitole din manual asupra căro-

ra elevii vor insista pentru pregătirea răspunsurilor. Elevii vor fi îndrumați să urmărească articolele pe teme literare din presă și să extragă din publicațiile literare „la zi” date, comentarii, idei și păreri autorizate pentru a putea ilustra din unghiul actualității valorile multiple ale creației literare românești. În afară de aceasta, profesorul va recomanda din documentele de partid paginile care se referă la problemele literaturii și artei — ori de cîte ori e cazul. Uneori, discuția poate fi prefațată de un referat. Pregătirea elevilor pentru seminar este o preocupare permanentă a profesorului. El controlează în mod sistematic modul în care se pregătesc elevii, îl ajută în înlăturarea greutăților ivite în pregătire, îi învață să consulte bibliografia selectivă, să facă extrase din partea literară, le dă consultații, în așa fel încît, fără să le înăbușe independența, să fie convinși că toți elevii se pregătesc pentru seminar.

Profesorul urmărește să creeze la seminarul de literatură română o atmosferă de discuții libere, stimulează lupta de opinii, pentru ca în acest chip elevii să se deprindă cu susținerea argumentată și fermă a

părerilor și convingerilor lor, să fie educați în spiritul combativității și al intransigenței față de ideile străine esteticii marxist-leniniste. Întrucît seminarul școlar urmărește să deprindă pe elevi să-și expună ideile, convingerile, părerile literare, în mod sistematic, logic încheșat, argumentat, în mici expuneri complete și corecte sub aspectul exprimării, profesorul va conduce seminarul de așa manieră încît să nu fragmenteze expunerile, să nu întrerupă elevii și să antreneze întreaga clasă pentru observații și completări. Greșelile din expunerile elevilor, omisiunile, precum și formulările eronate sînt rectificate de dascăl doar atunci cînd colectivul clasei nu a izbutit să le sesizeze. În timpul expunerii elevilor, profesorul nu face aprecieri, pentru a nu împiedica participarea creatoare la dezbateri a clasei și a nu deruta pe elevul care a luat cuvîntul.

Firul conducător al seminarului îl constituie raportarea corespunzătoare la viața practică, la mesajul umanist desprins din operele studiate, contribuind, în același timp, la formarea gustului și a receptivității pentru contemporaneitate, prin continuă referință la fapte, oameni și opere literar-artistice notabile de azi.

Din acest unghi de vedere, concluziile profesorului sînt o sistematizare succintă, logică a temei, prin scoaterea în evidență a esențialului și a importanței actuale a probleme-

lor, ideilor literare și operelor analizate.

Considerăm că verificarea prin notă nu face parte din sarcinile principale ale acestei forme de muncă didactică. Totuși, seminarul de literatură oferă posibilități largi de apreciere a volumului și calității cunoștințelor elevilor, întrucît în cadrul dezbaterilor se evidențiază capacitatea de sinteză și maturitate de gîndire a elevilor. Aprecierile sînt reținute de profesor și concretizate în note cu prilejul verificării în cadrul lecțiilor obișnuite, pentru a nu deplasa atenția de la obiectivele majore ale seminarului școlar și pentru a nu stînjini participarea degajată activă a tuturor elevilor la fiecare seminar. Bineînțeles, elevii vor ști că nivelul discuțiilor purtate de ei în seminar se va avea în vedere la notare, la definitivarea mediilor.

Îmbinînd armonios activitatea de gîndire depusă de elev în cadrul lecției cu aceea a unei participări mai active și creatoare a lui în seminar, activitate caracterizată printr-un nivel mai înalt al independenței și al spiritului creator, predarea literaturii române în liceu contribuie la formarea la elevi a unei discipline a muncii intelectuale și răspunde în mai mare măsură de cerințele educative actuale ale școlii noastre.

Prof. VALERIU NEȘTIAN
Liceul agricol Podul Hociel,
județul Iași

Tribuna „Tribunei”

Lucrări originale pentru susținerea examenului de gradul II

După câteva observații pertinente asupra procesului continuu de perfecționare a cadrelor didactice, colaboratorul nostru prof. VALERIU SANDOVICI se oprește îndelung asupra modalității de susținere a gradului II. Domnia-sa consideră că în actuala formă examenul amintit nu face decât să repete examenul de stat și de definitivat. Ca atare, propune o altă soluție:

„Ar fi mai util dacă s-ar renunța la «sablonaizarea candidaților» prin constrângerea acestora de a învăța o serie de cursuri, unele din ele fără nici o tangență cu meseria de zi cu zi și s-ar introduce forme noi care să stimuleze creativitatea. Prezentarea de către candidat a unei lucrări originale, care să reflecte atât aprofundarea științifică a unei teme alese, cât și implicațiile ei metodice, ca rezultat al experienței didactice, renunțând la tematica colocviului de gr. II în învățământ, ar fi mai stimulatoare și mai eficientă. Ar fi mai practic și util ca profesorul de limbă și literatură română, de exemplu, să se prezinte cu o lucrare privind folclorul local; profesorul de șt. naturale, cu o lucrare privind metodologia activităților din ateliere și ferma școlară; profesorul de geografie, cu o monografie etc. Aceste lucrări, bineînțeles, să fie precedate de un colocviu despre probleme fundamentale ale societății socialiste multilateral dezvoltate. În forma actuală, examenul nu promovează valorile practice din învățământ, nu solicită efort de muncă independentă, ci doar de reținere a unor date și nume din cursuri sau diferite publicații, care, oricum, sint citite”.

Sesiune de comunicări

Ca în fiecare an, cu prilejul zilei școlii, la Școala ajutoare din Iași a avut loc cea de-a V-a sesiune de comunicări metodico-științifice având ca bază experimentele efectuate în cursul anului școlar. Manifestarea s-a bucurat de participarea a numeroase cadre din alte instituții, în afară de colectivul didactic al școlii respective. Au participat, de asemenea, reprezentanți ai catedrei de pedagogie de la Universitatea din Iași, de la Institutul de științe pedagogice - Filiala Iași, Inspectoratul școlar județean, Casa corpului didactic, Spitalul de neuropsihiatrie, Centrul logopedic interșcolar, școli speciale. Au participat și cadre didactice de la unele școli speciale din țară (Timișoara, Deva, Constanța, Brașov, Piatra Neamț, Tîrgu Neamț etc.).

Au fost prezentate 20 de comunicări, toate bazate pe materiale experimentate la Școala ajutoare din Iași. Au fost susținute comunicări care sintetizau rezultatele introducerii unor metode active la specificul acestei școli („Jocul ca metodă de învățare”, „Metoda descoperirii dirijate” și „Metoda lucrului în grup”). Lucrările au fost conduse la secția I (Modernizarea metodologiei oligofrenopedagogice) de către prof. emerit M. Pricop, inspector școlar de specialitate, iar la secția a II-a („Corectare, recuperare, integrare”) de conf. dr. I. Străchinaru. În încheierea lucrărilor au luat cu-

vântul, între alții, prof. emerit Stere Rădoi, inspector școlar general al județului Iași, și prof. Virgil Sfetcu, inspector general din corpul de control al Ministerului Educației și Învățământului.

Prof. MARIA-ELENA
DUMITRESCU

Elevii, cercetători științifici

În ultima decadă a lunii mai a.c., la Liceul și Institutul pedagogic de învățatori și educatoare din Ploiești s-au desfășurat lucrările celui de al II-lea Simpozion având ca temă: „Relația profesor-elev”. Au prezentat referate și comunicări invitații: conf. dr. Vasile Bunescu, prorector I.C.P.P.D. București, prof. dr. Luminița Ghivirigă, cercetător științific principal la I.S.P. din București și Dumitru Bazac, cercetător la Centrul de cercetări pentru problemele tinereții. În continuare, lucrările simpozionului s-au desfășurat pe cinci secții, în cadrul cărora au fost prezentate 40 de referate de către cadrele didactice și elevii liceului. Simpozionul amintit a demonstrat încă o dată capacitatea reală de cercetare științifică a viitorilor învățatori și educatoare.

Prof. GHEORGHE IONESCU

Metode moderne de învățământ

Pentru ca elevul să ajungă în situația de a descoperi și a inventa, de „a produce știință”, el trebuie să înțeleagă procesul științific din interiorul lui, să participe, sprijinit de profesor, la elaborarea acestuia. În realizarea cunoașterii unui fenomen elevul trece printr-o fază de explorare, în care va strânge date, le va analiza și compara, deschizându-și drum spre o a doua etapă, aceea a formalizării, când, aflând răspuns la întrebările ce și le-a pus, își cristalizează ideile într-o formă corespunzătoare, le sistematizează, le aranjează într-o înlănțuire logică, în vederea folosirii lor în practică. În importanta acțiune de modernizare

a învățământului, problematizarea constituie doar un aspect. Văzută ca o creare de situații-probleme, ca o conflict de cunoaștere, ca o modalitate de a-i determina pe elevi să raționeze în „complexe problematice”, problematizarea, ca metodă, a început să cîștige tot mai mult teren în didactica actuală.

Aplicarea metodei poate fi realizată, așa cum arată G. Bruhardel, în trei alternative: 1. se pleacă de la materialul ce duce la conflictul de cunoaștere, elevul avînd datoria să determine problema; 2. profesorul prezintă problema, iar elevul trebuie să găsească și să selecteze materialul pentru relevarea ei; 3. elevul să găsească probleme și în datele care, la prima vedere, n-ar conține o „situație problematică”.

Literatura de specialitate, pînă acum, a prezentat puține exemple care să ilustreze folosirea problematizării în predarea noilor cunoștințe. De aici, uneori, și reținerea profesorului în a o aplica în practică. Modelele propuse de Georgeta Munteanu și Minodora Comes (Revista de pedagogie, nr. 3/1972, p. 73-80) prezintă interes prin imbinarea unor metode: redescoperire, problematizare, lucrul în grup etc., cu mijloacele tehnice audio-vizuale, folosirea documentelor literare, toate acestea aplicate în predarea unor lecții ca: „I. Slavici - Activitatea literară”, „Moara cu noroc”, „Contribuția lui I. Slavici la dezvoltarea literaturii”.

Mai complet este modelul propus de un cercetător sovietic, care consideră că o lecție problematizată ar trebui să cuprindă următoarele etape: I. crearea situației-problemă; II. punerea problemei; III. elaborarea propunerilor și justificarea ipotezelor; IV. demonstrarea ipotezei și rezolvarea problemei; V. verificarea rezolvării (analiza procesului de rezolvare).

În etapa întâi, activitatea profesorului constă în desfacerea problemei, punerea întrebării problemei; elevii participă direct la actualizarea cunoștințelor, intuiesc situația-problemă. În a doua etapă, elevii analizează situația creată și formulează, la rîndul lor, problema. În etapa a treia, se desfășoară procesul dirijării cercetării mintale prin întrebări informaționale și material faptic; se elaborează mai multe presupuneri, se actualizează experiența și se verifică presupunerile; se justifică ipoteza aleasă. A patra etapă presupune dirijarea cercetării, comunicarea noilor fapte, întărirea, comunicarea faptelor pentru analiză, denumirea termenilor noi. Consolidarea cunoștințelor și verificarea

soluției se realizează în etapa a cincea, după care ciclul se reia prin punerea întrebării-problemă și a situației-problemă.

Autorul a aplicat schema la o lecție de geografie, dar ea poate fi utilizată cu succes la orice lecție care presupune existența unei contradicții obiective în materialul folosit, deci care se pretează la problematizare.

Prof. NICU VRABIE
Liceul nr. 2 Miercurea-Ciuc
Județul Harghita

Capete de capră și mîini rupte

Profesorul de desen MAXIM RADU de la Școala generală din comuna Băcești, județul Vaslui, se adresează redacției revistei noastre în două chestiuni: puținătatea articolelor din specialitatea domniei sale publicate în revista noastră, iar a doua, desenele inserate în paginile ei. Dar să dăm cuvîntul corespondentului nostru: „În «Tribuna școlii», s-a scris foarte, foarte puțin despre acest obiect”. „În «Tribuna școlii» se face abuz cu o serie de desene ca cele de la «Mozaic». Vă trimit câteva mostre.

Una din „mostrele” publicate în „Tribuna școlii”, nr. 97 din 26 mai a.c.

Acestea nu au nici o legătură cu textul, nu sint frumoase, înțeleg că e bine să fie stilizate, dar chiar așa. Sint oribile. Capetele de capre, gîturile enorm de lungi, mîinile par rupte ș.a.m.d. Ele ocupă și loc mult într-o revistă ca aceasta, unde s-ar putea scrie multe lucruri interesante ce ne privesc pe noi, cadrele didactice”.

Publicînd acest semnal critic, îi invităm pe colegii profesori de desen să ne spună părerile și propunerile lor despre ilustrarea „Tribunei școlii”, și, mai ales, să ne trimită desene-vignete pentru a îmbunătăți prezentarea grafică a revistei.

Omogenizarea colectivului didactic

După ce amintește câteva dintre condițiile prealabile pentru statornicirea unui autentic climat de muncă într-un colectiv didactic, profesorul P. PLATON se oprește mai pe larg la unele implicații ale relației conducător de școală-colectiv didactic, respectiv director-profesor. Printre aceste condiții absolut necesare, numește: „atitudinea responsabilă, angajată față de muncă; îndeplinirea exemplară a obligațiilor didactice și extradidactice; răspunderea educatorului, independent de specialitate; spiritul critic și autocritic care trebuie să caracterizeze pe fiecare cadru didactic și întregul colectiv, respectul reciproc și comportamentul eticii”.

Referitor la relația director-colectiv didactic, corespondentul nostru analizează câteva dintre direcțiile care duc la ameliorarea acestei relații.

„Modificarea concepției directorului de școală, unde este cazul, privind: raporturile de subordonare și conlucrare cu membrii colectivului profesoral, cerințele și influențele reciproce dintre conducător și colectiv și, în principal, înțelegerea temeinică a faptului că, în ultimă instanță, colectivul profesoral, sub

În drumeție

Foto: prof. V. BOGDĂNEȚ - Bacău

Au apărut la Arad două cărți care, deși au caracter local, interesează publicul larg, datorită complexității și importanței fenomenului abordat.

„Documente din istoria mișcării muncitorești arădene — 1918—1944”, volum editat de către Secția de propagandă a Comitetului județean Arad al P.C.R., pune în circulație o selecție de 422 documente, majoritatea inedite, care scot în evidență participarea muncitorimii arădene la principalele evenimente ale luptei proletariatului pentru revendicări materiale, sociale și politice. Autorii, prof. Alexandru Roz și Eugen Glück, au investigat arhive, muzee și biblioteci, 59 de publicații periodice, selectând rapoarte, procese-verbale, protocoale, telegrame, apeluri, declarații, relatări, memorii, circulare, scrisori, instrucțiuni și manifeste electorale. Acestea demonstrează rolul activ avut de proletariatul arădean la crearea Partidului Comunist Român, la grevele din perioada crizei economice (1929—1933), la răsturnarea dictaturii militare fasciste, la războiul antifascist și insurecția armată din august 1944.

Documentele sînt, în general, reproduse integral, respectîndu-se cronologia desfășurării evenimentelor, dar și o anumită unitate de corespondență și conexiune a acestora dacă faptele au implicat o asemenea atitudine.

Documentele semnifică amploarea și orientarea specifică a mișcării muncitorești arădene în perioada amintită, precum și contribuția ei la închegarea unor complexe și unitare acțiuni proletare de nivel național. Valoarea volumului este argumentată și de existența unor indici de nume, geografici și de întreprinderi, precum și de cele 24 de fotografii-document inedite, manuscrise, fotocopii din presa vremii.

Cealaltă lucrare este o cercetare bibliografică șapirografiată, efectuată sub egida Bibliotecii municipale, intitulată „Mișcarea muncitorească din anii 1929—1933 în presa arădeană”. S-a preferat această perioadă datorită existenței avîntului revoluționar, pricinuit de criza economică a țării și de maturitatea mișcării muncitorești locale. Pentru întocmirea bibliografiei s-a consultat presa legală și ilegală muncitorească, periodicele progresiste din Arad în limbile română, maghiară, germană și slovacă. Au fost consultate 40 de publicații existente în fondul citorva arhive de profil din Capitală, Biblioteca Academiei R.S.R. și Biblioteca municipală Arad.

Prof. A. ILICA

Apariția acestui volum (București, Editura didactică și pedagogică, 1973) umple un gol, acut resimțit de-a lungul anilor.

Materia este împărțită în 21 de capitole, străduința autorilor fiind de a grupa sursele după programele cursurilor universitare, ale anului III de liceu și clasei a VII-a a școlii generale. În fruntea fiecărui document (sau grup de documente cu o unitate tematică) se dau o notă și o referință bibliografică, iar la sfîrșit se inserează lămuriri de termeni.

Textele sînt alese cu pricepere și acuratețe. Un exemplu: capitolul „Țările române în secolele al XVII-lea și al XVIII-lea” (pag. 76—91) cuprinde două materiale pentru Țara Românească, două pentru Moldova, unul pentru Banat și trei pentru Transilvania, subliniindu-se totodată dezvoltarea conștiinței unității românilor de pretutindeni. Poate că, într-o parte sau alta, este de propus înlocuirea textului cu unul mai indicat.

Dar volumul a apărut în librării de-abia în luna mai și nu a trecut încă proba de foc a confruntării cu practica. Așa, cum pe bună dreptate, subliniază autorii, „abia după un răstimp de folosire se vor desprinde concluziile necesare cu privire la utilizarea lucrării, la completările ce se vor impune, la îmbunătățirea notelor introductive și explicative” (pag. 4). În lumina lecturii volumului se pot face totuși câteva mențiuni.

Documentele franceze din februarie-martie 1776 referitoare la desființarea corvezilor (pag. 42—43) sînt grupate sub titlul „Suprimarea clăcii în 1776”. Dar claca — în înțelesul muntean contemporan — reprezintă o obligație a țăranului dependent față de stăpînul moșiei: „Lăcuitorul are să lucreze clacă stăpînului moșii cîte doasprezece zile într-un an...” (Pravilniceasca Condică, 1780). Or, corvezile — despre care se vorbește în actele franceze — se împlineau față de statul feudal. Așadar, echivalentul românesc contemporan al „corvezii” nu poate fi „clacă”, amîndouă fiind desigur elemente ale rentei feudale, dar intrînd în categorii diferite ale acesteia (corvezile făceau parte din renta feudală centralizată de stat; claca aparținea rentei feudale însușite nemijlocit de stăpînul moșiei). Titlul ar fi deci de schimbat în spiritul conținutului izvoarelor: „Suprimarea corvezilor în 1776”.

Ideea creării a trei capitole speciale asupra tratatelor internaționale este desigur inspirată. La o țară sau alta se includ fragmente din opere celebre: Voltaire, Montesquieu și Rousseau (pag. 44—47); C. Cantacuzino stolnicul și Dimitrie Cantemir (pag. 76—79); Th. Paine (pag. 108—111); Silvio Pellico (pag. 251—255) și D. V. Davidov (pag. 281—282) etc.; ar fi fost utilă însă adăugarea a încă două capitole, referitoare la dezvoltarea culturii universale în secolele al XVII-lea și al XVIII-lea și, respectiv, între anii 1789—1848. Se dau frumoase texte cu privire la China, India, America Latină. Ar fi fost potrivit să se introducă și cîte unele referitoare la Africa, Orientul Apropiat, Japonia.

După apariția acestei lucrări valoroase, prețios instrument de lucru, în care se prezintă o utilă bibliografie de 62 de titluri, se așteaptă cu plăcere și curiozitate și cel de-al doilea volum proiectat (anii 1848—1918). În acest sens, Editura didactică și pedagogică și Intreprinderea poligrafică „Banat” (Timișoara) au făcut un serios efort pentru a prezenta o carte frumoasă și interesantă.

Prof. LOUIS ROMAN

Științe sociale

TRIBUNA ȘCOLII Nr. 100 din 16 iunie 1973

Școala în procesul făuririi societății socialiste multilateral dezvoltate

Procesul educativ se realizează azi, pe întregul cuprins al României socialiste, în mod necesar, nu numai prin școală, ci și prin toate celelalte activități culturale-formative, care preced sau care continuă opera școlii asupra omului și a societății umane și anume: munca politico-ideologică, activitatea culturală de masă, educația adulților, educarea educatorilor etc. Toate sînt aspecte inseparabile în fenomenul social complex, dar unitar, al actului educațional contemporan și tare nu mai pot fi concepute decît numai interdependent una față de alta și toate față de idealul major al societății — dezvoltarea armonioasă a personalității.

Partidul Comunist Român, întreaga noastră societate acordă școlii o atenție deosebită. Ea se justifică prin faptul că, în prezent, mai mult ca oricînd, instruirea și educarea tineretului — proces în care școala are o mare răspundere socială — reprezintă un interes de prim ordin al societății noastre socialiste, al întregului partid.

Dealtfel, sarcinile puse de partid în fața școlii în etapa actuală se înscriu în fenomenul caracteristic societății moderne. În întreaga lume, este tot mai puternic ancorată ideea că, în ultimă instanță, volumul de cunoștințe, gradul de cultură, este determinant pentru progresul economic și social. Învățămîntul a devenit unul din principalele domenii ale competiției între state.

De-a lungul existenței sale, în toate epocile, școala noastră a realizat un învățămînt cu numeroase aspecte valoroase, care au permis pregătirea unui impres-

sionant număr de oameni de știință și artă, capabili să facă cunoscută lumii întregi forța creatoare a poporului nostru. Ea a fost mereu prezentă în ritmul epocii, iar în anii socializării a făcut eforturi să reprezinte continuu suflul nou, să îndeplinească menirea și rațiunea sa de a fi principalul izvor de cultură și civilizație pentru întregul popor. Pe bună dreptate se poate spune că astăzi școala noastră este nemijlocit ancorată în realitățile societății noastre socialiste care cer creșterea preocupărilor tuturor factorilor educaționali pentru educarea marxist-leninistă a tineretului, pregătirea acestuia pentru muncă și viață. Prestigiul și autoritatea școlii ca instituție de instruire și educație sînt asigurate prin autoritatea și prestigiul de care se bucură cadrele didactice. Aceasta pentru că profesia de educator angajează omul în întregime: cu calități profesionale și cu cele umane. În viziunea partidului nostru, educatorul este un om cu grija formării complete și armonioase a copiilor, un om a cărui acțiune generoasă atrage pe cei mari și pe cei mici spre progresul moral sau social, al cărui exemplu viu îl oferă în toate împrejurările.

De aceea, rolul școlii în etapa actuală nu numai că se realizează prin intermediul corpului profesoral, dar și perspectiva ei este determinată de gradul de angajare în contemporaneitate a celor care o slujesc.

Acest punct de vedere referitor la locul pe care-l ocupă profesorul în societatea noastră a fost clar exprimat de tovarășul

Nicolae Ceaușescu cu prilejul deschiderii anului universitar 1971, cînd spunea: „Atît învățătorul, cit și profesorul... trebuie să fie un educator în sensul cel mai larg al cuvîntului. El trebuie să asigure predarea cunoștințelor de specialitate pe baza celor mai noi cuceriri, cit și înarmarea tînrului cu cunoștințe sociale, educarea lui pentru a deveni un bun cetățean al patriei, un bun constructor al socialismului și comunismului“.

Aprecierile pozitive formulate de conducerea partidului la adresa tineretului ca fiind „un tineret bun, devotat patriei, cauzei socialismului“ sînt în același timp și aprecieri la adresa școlii, a cadrelor didactice.

Programul elaborat de conducerea partidului care cuprinde măsuri menite să determine o intensificare a muncii politice și ideologice, de educare comunistă a oamenilor muncii în general, a tineretului în special, aduce în atenția școlii necesitatea realizării simultane a procesului de instrucție cu cel de educație. În lumina acestui program, școala este chemată să-și sporească preocuparea pentru educarea elevilor în spiritul muncii, să cultive la aceștia dorința de a munci în orice domeniu de activitate, să înțeleagă și să aprecieze just orice muncă folosită de societate. A fi profesor astăzi, înseamnă să fii un educator comunist. Dar în zilele noastre, pentru a se putea manifesta deplin și eficace în procesul instructiv-educativ, profesorul trebuie să dovedească mai multă claritate și combativitate nu numai în predarea diferitelor discipline școlare, ci și în activitatea educativă.

În condițiile societății socialiste multilateral-dezvoltate nu este de-ajuns ca școala să se rezume la transmiterea unui volum mai mare sau mai mic de informații și formule teoretice, fără a urmări înțelegerea de către elevi a utilității și aplicabilității practice a acestora. Școala este necesar să se preocupe mai mult de formarea cetățeanului de mîine al patriei și odată cu instruirea teoretică să învețe tineretul cum să aplice în practică cele învățate în clasă.

Folosind cu pricepere calitățile pedagogice de care dispune, mobilizînd eforturile elevilor pentru însușirea temeinică a obiectivului pe care-l predă pro-

Lector univ. OCHIȘ FLORIAN
Asistent univ. IULIAN POPESCU

(Continuare în pag. 11-a)

tesorul poate realiza nu numai transmiterea de cunoștințe și informații noi, ci, totodată poate să-și aducă contribuția la formarea personalității morale a tineretului. Or, asemenea preocupări pretinde din partea cadrelor didactice partidul nostru în prezent.

Profesorul, indiferent de specialitatea pe care o are, atît în procesul de instrucție, cît și în activitatea de educație trebuie să facă mai mult uz de cunoștințele sale științifice, culturale, de experiența dobîndită de-a lungul anilor pentru a-i ajuta pe elevi să se orienteze în selectarea și interpretarea justă a valorosului tezaur al creației spirituale a poporului nostru și al umanității. În același timp, profesorul trebuie să formeze și să dezvolte la elevi gustul estetic, să-i ajute să facă distincția necesară între ceea ce este cu adevărat valoros și avansat în creația contemporană de ceea ce reprezintă influența ideologiei burgheze, reacționare.

Un mare rol revine școlii noastre, întregului corp didactic în formarea etică și civică a tinerei generații, în cultivarea în conștiința elevilor a respectului față de muncă, față de patria socialistă, în dezvoltarea la aceștia a principiilor de dreptate și echitate socială, a normelor moralei comuniste, a spiritului de disciplină și ordine în îndeplinirea tuturor îndatoririlor ce le au față de școală și societate. Totodată, se cere un aport sporit al cadrelor didactice pentru cultivarea la elevi a dragostei și devotamentului pentru cauza socialismului și comunismului, a internaționalismului socialist.

Cu deosebită claritate sînt exprimate aceste înalte sarcini ale școlii noastre, ale tuturor cadrelor didactice de către tovarășul Nicolae Ceaușescu, care spunea: „A crește noile generații în spiritul comunismului înseamnă, pe de o parte, a le ajuta să se ridice la nivelul cunoașterii științifice proprii acestei jumătăți de secol, să-și însușească chintesența științelor moderne fără de care nu poate fi conceput astăzi progresul societății, să devină specialiști de înaltă competență și, pe de altă parte, să asimileze o vastă cultură generală umanistă, să-și însușească concepția materialist-dialectică, care le dă o reprezentare clară asupra rostului lor în societate, îi ajută să înțeleagă perspectivele și sensul dezvoltării istorice, imperati-vele majore ale vremurilor noastre”.

Este recunoscut îndeobște faptul că factorii care participă la educarea tinerei generații sînt mai mulți: familia, școala, organizațiile de masă și obștești, instituțiile de artă și cultură etc. Între acești factori școala este chemată să îndeplinească rolul primordial. Aceștia i s-a încredințat misiunea hotărîtoare în preocupările pentru formarea tinerilor ca viitori cetățeni ai patriei deoarece în prezent întreg tineretul țării își petrece pe băncile școlii cel puțin zece ani din viață, acei ani din viața omului care se caracterizează prin cea mai mare capacitate de a recepționa și însuși nu numai cunoștințe, ci și de a-și forma personalitatea. De aceea, ținînd seama de materialul uman cu care lucrează școala, profesorii au datoria să găsească soluțiile și modalitățile cele mai eficiente pentru a pregăti deopotrivă oameni cu un bagaj bogat de cunoștințe și cu o adevărată educație civică și morală.

Sarcinile ce stau în fața școlii în etapa actuală, atît cele care privesc perfecționarea conținutului instrucției, cît și cele ale domeniului educativ fac necesară sporirea nivelului de pregătire științifică și politico-ideologică a tuturor cadrelor didactice.

Imensa cantitate de noi informații științifice, politico-ideologice și culturale care se află în circulație în prezent, legătura a-

cestor informații cu activitatea instructiv-educativă desfășurată în școală fac necesară o creștere a preocupărilor tuturor cadrelor didactice pentru perfecționarea continuă a pregătirii lor. În condițiile de astăzi nimeni nu se poate mulțumi cu cunoștințele căpătate în anii de facultate, nimeni nu poate participa eficient la instruirea și educarea elevilor folosindu-se numai de pregătirea obținută chiar cu 4-5 ani în urmă. Necesitatea continuării pregătirii profesionale a cadrelor didactice, ca de altfel a oricărui specialist, este determinată și de faptul că în prezent, ca urmare a noilor cuceriri obținute în știință și tehnică, are loc o rapidă învechire, o depreciere a unor cunoștințe obținute prin învățămînt. În documentele partidului nostru se subliniază în mod justificat faptul că îmbunătățirea continuă a procesului instructiv-educativ, adaptarea lui la nevoile actuale și de perspectivă ale economiei, culturii și științei românești, ridicarea calitativă a nivelului de pregătire a tineretului nu pot fi concepute fără o preocupare sistematică pentru informarea la zi în domeniul specialității, fără studierea și însușirea creatoare a filozofiei marxiste, a politicii partidului nostru, cu alte cuvinte, fără o muncă organizată și permanentă pentru perfecționarea științifică, pedagogică, politică și ideologică a tuturor cadrelor didactice.

In cabinetul de științe sociale al Grupului școlar sanitar din București.

Sugestii privind utilizarea documentelor de partid și de stat la lecțiile și activitățile școlare

Folosirea documentelor de partid și de stat nu implică o muncă deosebită ci, mai ales, priceperea de a alege documentul cel mai util și de a-l folosi la timpul potrivit și în modul cel mai convingător.

Pentru ca această muncă să dea roadele dorite, este necesar ca, în biblioteca de specialitate a fiecărui cadru didactic, să se găsească un minimum de documente, dintre care cităm: Documentele Congreselor P.C.R. (în special ale Congreselor IX și X, care, fiind mai aproape de zilele noastre, analizează dezvoltarea societății contemporane românești pe toate planurile); Documentele Conferințelor Naționale ale P.C.R. din decembrie 1967 și iulie 1972 (apărute în Editura politică); Hotărârile Plenarei C.C. al P.C.R. publicate în presă și broșuri, declarații, chemări etc. etc.

De o valoare cu totul deosebită pentru munca noastră didactică sînt expunerile tovarășului Nicolae Ceaușescu, secretarul general al P.C.R., apărute pînă în prezent în șapte volume, care dau răspunsuri de cea mai înaltă competență ideologică și științifică problemelor care frămîntă societatea contemporană.

Dintre documentele de stat, cele mai utile muncii noastre cred că sînt: planurile de dezvoltare a economiei naționale, comunicatele cu privire la îndeplinirea planurilor anuale și cincinale, decrete ale Consiliului de Stat, rapoarte și informări ale unor miniștri și conducători de departamente ale economiei și culturii naționale, documente elaborate de Marea Adunare Națională (legi, declarații, bugetele de stat etc.).

În afara documentelor de partid și de stat referitoare la întreaga țară, cadrul didactic trebuie să posede în colecția sa și documentele organelor locale, tot atît de utile muncii în clasă și în afara clasei, cum ar fi: hotărârile conferințelor județene de partid, hotărârile consiliilor populare și deciziile comitetelor executive, circulare, chemări la întreceri, răspunsuri etc.

E foarte util să avem în colecția noastră de documente articole scrise de conducători de partid și de stat publicate în presa locală, care se referă la modul cum se îndeplinesc sarcinile de plan și la perspectivele dezvoltării social-economice locale, cît și materiale de analiză și indicații metodologice.

În „Știința” și în alte ziare și reviste apar numeroase materiale cu conținut ideologic, comemorativ, biografii și analize deosebite de valoroase pentru documentarea noastră și pe care, de asemenea, e bine să le colecționăm și să le utilizăm la lecții și activități.

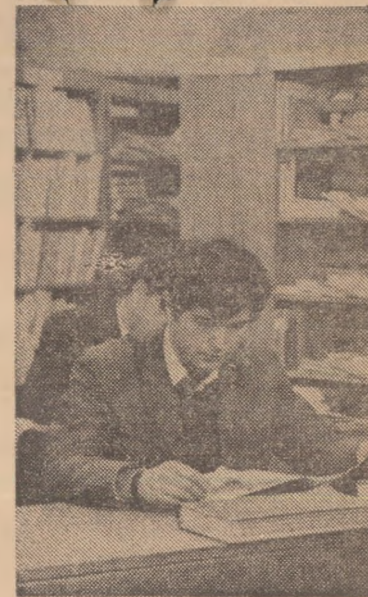
Documentele despre care am vorbit mai sus se păstrează în volume și broșuri, iar dacă sînt decupate din ziare, în plicuri sau dosare pe care notăm categoria de probleme la care se referă. (biografii, aniversări, relații internaționale, declarații oficiale, investiții, descoperiri arheologice, inaugurări de noi obiective etc. etc.) În cazul acesta e bine să notăm pe articolul decupat data și ziarul din care provine, pentru a le întrebuița și ca elemente de aparat tehnic, iar pe plic sau pe o listă să inserăm titlurile materialelor colecționate (ne folosește cînd le căutăm pentru a ciștiga timp).

Plicurile, avînd aceleași dimensiuni, se așază în bibliotecă la fel ca orice carte și se folosesc la nevoie ca și cărțile.

Materialele pe care le-am colecționat se cercetează fie pe bază de fișe, fie subliniind textul cu una sau mai multe culori.

Atunci cînd pregătim lecția, pentru a o preda, însemnăm pe textul acesteia, locul (momentul) unde avem de gînd să ne referim la documentele de partid și de stat cu cifre (1, 2, 3... sau steluțe), iar la subsolul paginii din manual (infrapaginial) facem trimiterea la volum sau la plicul cu documente, indicînd pagina, numărul de ordine etc.

La predarea lecției putem veni fie cu documentul, fie cu fișa

Studiu în bibliotecă

din document, indicînd, după caz și elevilor aceste posibilități de documentare.

Se mai poate folosi și o altă modalitate: atunci cînd apare un document (o expunere, o hotărîre, un plan economic etc.) să subliniem pe textul acestuia părțile care se integrează direct și, la subsolul acestor documente să facem trimiteri la lecțiile și activitățile noastre.

Din documentele de partid și de stat putem, de asemenea, cunoaște și perspectivele de dezvoltare a județelor patriei, a localităților unde muncim și sarcinile care ne revin, mai mult decît din programele și manualele școlare.

Care profesor nu trăiește acest mărgeț adevăr și pe care elev nu-l emoționează cuvintele tovarășului Nicolae Ceaușescu care spune că: „Dacă un sculptor s-ar apuca să dăltuiască în marmură chipul României de astăzi, greu ar putea să cuprindă tot ce s-a întîmplat în orașele și satele noastre în acești ani. Ar trebui nespulșă finețe și răbdare pentru o asemenea lucrare”. (Nicolae Ceaușescu, România pe drumul construirii societății socialiste multilateral dezvoltate, București, Ed. politică 1971, vol. V, p. 458).

Desigur că sînt și multe alte metode utile de folosire a documentelor de partid și de stat în lecții și activități care așteaptă să fie popularizate și însușite, cu interes, de masa cadrelor didactice.

Prof. D. ANGELESCU
Tîrgoviște

Folosirea hărții de istorie la clasa a IV-a

O modalitate eficientă de predare a istoriei patriei la clasa a IV-a o constituie folosirea hărții istorice care contribuie la formarea unor reprezentări corecte despre evenimentele și situațiile istorice din trecutul patriei noastre.

Practica a dovedit că, în procesul verificării cunoștințelor, elevii nu pot ajunge niciodată la formarea unor reprezentări obiective și veridice despre trecutul plin de glorie al poporului nostru, dacă toate acestea nu vor fi raportate la o anumită perioadă de timp, la o epocă anume în care s-au petrecut evenimentele respective. Istoria, prin specificul ei, are calitatea de a ordona faptele pe baza unei cronologii, ceea ce dă posibilitatea înțelegerii evoluției societății omenestii. Deși necesară pentru formarea unei imagini complete și pentru o însușire temeinică a cunoștințelor predate, încadrarea în timp a evenimentelor istorice nu este suficientă, deoarece acestea sînt legate nu numai de timp, ci și de spațiu. Așa se explică necesitatea folosirii la istorie a hărții geografice, care fixează locul faptelor, dînd posibilitatea formării la elevi a reprezentărilor spațiale. În procesul predării cunoștințelor, elevii pot înțelege ce influență are relieful unor locuri din țara noastră care au fost alese de domnitorii români pentru desfășurarea unor lupte de apărare, cum ar fi Rovine, Podul-Înalt, Călugăreni etc. În aceste condiții, folosirea hărții devine o necesitate, faptele putînd fi legate de un anumit spațiu. Din practica activității didactice s-a constatat că la folosirea hărții geografice pentru formarea unor reprezentări clare cu privire la spațiul unde s-a petrecut un eveniment istoric, învățătorul nu trebuie să se rezume numai la delimitarea pe hartă a unei regiuni oarecare, arătînd-o pentru cîteva secunde, deoarece aceasta are un conținut vag, abstract. Elevii au nevoie să aibă mai mult timp în fața ochilor imaginea evenimentului și a spațiului în care el a avut loc. Așa, de exemplu, vorbind despre răscoala de la Bobilna, învățătorul delimitază regiunea respectivă pe harta geografică. Aceasta, avînd un caracter static, nu poate reprezenta evenimentul. Pentru o eficiență mai mare în însușirea cunoștințelor istorice de către elevii din clasa a IV-a este nevoie de o hartă care să prezinte faptele social-istorice în dinamica lor, adî-

că de o hartă istorică. Aceasta va arăta elevilor desfășurarea unor evenimente care au avut loc în regiunea respectivă. Pentru a obține rezultate bune în folosirea hărții istorice, este necesar ca elevii din clasa a IV-a să cunoască noțiunile de orientare, plan, scară de proporție etc.

Exemplul de folosire a hărții istorice la lecțiile din clasa a IV-a la care am asistat, pe care-l prezentăm în cele ce urmează, îl considerăm elocvent pentru susținerea celor afirmate pînă aici. În predarea lecției despre lupta lui Ștefan cel Mare de la Podul-Înalt au fost redată pe harta istorică următoarele momente: oastea sultanului se îndreaptă prin Muntenia, spre Moldova; domnul Munteniei se alătură acestei oștiri; Ștefan își strînge oastea sa din toate colțurile țării; organizarea taberei de la Vaslui; desfășurarea luptei; înfrîngerea și retragerea oastei sultanului urmărită de Ștefan.

Trecînd la expunerea cunoștințelor, învățătorul a trasat pe tablă conturul Țării Românești și Moldovei, colorat diferit. S-a notat apoi cu o săgeată drumul turcilor spre Moldova. Lîngă această săgeată a mai trasat alta în momentul cînd s-a menționat alăturarea de turci a armatei Munteniei. Apoi, propunătorul a fixat pe harta fizică localitatea Vaslui, iar pe tablă punctul ce reprezintă orașul așezat pe riul Birlad. După ce se scrie numele orașului se încercuiește și se însemnează cu săgeți direcțiile de unde vine oastea lui Ștefan și pătrunderea turcilor în Moldova. O altă săgeată reprezintă înain-

țarea turcilor spre mlaștină și alta de culoare diferită, atacul lui Ștefan cel Mare.

O astfel de hartă s-a dovedit a avea o mare valoare intuitivă. Ea poate să fie completată și cu unele desene decupate, ilustrații etc. În momentul cînd învățătorul predă, credem că nu e bine ca elevii să deseneze harta de pe tablă. Ei vor urmări cu atenție desfășurarea evenimentelor. Atunci cînd se va trece la desenarea hărții, elevii se vor folosi de șabloane cu conturul teritoriului respectiv. În felul acesta, la formarea reprezentărilor istorice își aduce aportul, atît analizatorul auditiv, cît și cel vizual. Se impune ca alături de aceste hărți să se folosească și diferite tablouri și ilustrații, care sporesc eficacitatea lecției.

Folosirea hărții istorice se poate extinde și la lecțiile de fixare și recapitulare. În această situație, se pleacă nu de la harta geografică la cea istorică, ci invers. Este important apoi ca învățătorul să nu examineze elevii pe baza hărții istorice, apelîndu-se la ea doar atunci cînd aceștia fac greșeli cu privire la desfășurarea în spațiu a evenimentelor istorice. În decursul timpului elevii vor deprinde obișnuinta de a-și pregăti lecțiile acasă, folosind harta istorică.

Folosirea hărții în predarea istoriei mai are avantajul că dinamizează lecțiile și le face mai atractive. Pentru a contribui la dezvoltarea gîndirii istorice a elevilor prin acest procedeu, învățătorul a sincronizat desenarea hărții la tablă cu expunerea.

O asemenea fixare a faptelor în timp și spațiu asigură însușirea conștientă, sistematică și temeinică a cunoștințelor de bază privind istoria patriei. Procedeu folosirii acestei hărți este o încercare, soldată cu rezultate bune, pentru modernizarea predării istoriei.

Prof. IULIAN NEGRILA
directorul Școlii generale
de 10 ani nr. 9, Arad

Elevii Liceului „Dimitru Petrescu” din Capitală fac cunoștință cu dinamica dezvoltării municipiului București

Marxismul românesc în a doua jumătate a secolului al XIX-lea

Deceniul cinci al secolului al XIX-lea se înscrie în istoria umanității în general, a celei filozofice în special, prin apariția unui nou mod de gîndire a lumii, a universului și a vieții spirituale, prin încercarea titanică, soldată cu strălucite rezultate, de a redescoperi rolul omului în lume, semnificația vieții și activității lui pentru propria sa viață. În cadrul unui uriaș efort al gîndirii lucide și critice, instalîndu-se în planul vieții istorice reale, al culturii istorice și al istoriei contradicțiilor umane, creația filozofică a lui Marx și Engels a instituit durabil și pe poziții științifice o nouă epocă, ale cărei implicații au depășit de mult, și nu întîmplător, perioada de la jumătatea secolului al XIX-lea. Creat și dezvoltat în ambianța unor puternice conflicte spirituale și a unor aspre contradicții sociale, luîndu-și ca izvor autenticitatea și veridicitatea vieții istorice, prelungînd, prin renunțarea la speculație și utopism, ideea realizării integrale a ființei umane, marxismul s-a ilustrat ca cel mai de seamă curent filozofic al epocii și ca singura doctrină care răspunde deopotrivă aspirațiilor maselor populare, ale proletariatului și necesităților obiective implicate în legitatea istorică.

Răspunzînd marilor probleme ale epocii și elaborînd totodată căile și mijloacele revoluționare de înlăturare a contradicțiilor economice, sociale și politice proprii lumii capitaliste, realizînd unitatea dialectică dintre teorie și practică, dintre faptul științific propriu-zis și proiectul uman autentic, marxismul, spre deosebire de alte curente filozofice, s-a impus rapid printr-o largă și impresionantă circulație atît în occidentul cît și în răsăritul Europei. În cea de-a doua jumătate a secolului al XIX-lea, concomitent cu dezvoltarea teoriei de către Marx și Engels, a organizării unor asociații internaționale care aveau ca bază teoretică filozofia marxistă, are loc procesul răspîndirii și dezvoltării marxismului într-o serie de

țări nu numai din apusul, ci și din răsăritul Europei.

În țările române, pătrunderea, răspîndirea și dezvoltarea marxismului au consecinat virtuțile creatoare ale gîndirii noastre filozofice, capacitatea, de multe ori verificată de istoria noastră spirituală, de asimilare și prelucrare creatoare a tot ceea ce este nou, valoros, a ceea ce realmente contribuie la perfecționarea vieții intelectuale, morale ca și a vieții sociale luată în ansamblul laturilor sale componente. Pătrunderea și răspîndirea marxismului nu au reprezentat un fenomen „întîmplător”, o „flore exotică”, un „împrumut”, cum și-au imaginat unii ideologi burghezi, ci a fost consecința legitimă, pe de o parte, a procesului revoluționar de dezvoltare și organizare a clasei muncitoare și, pe de altă parte, a însuși statutului gîndirii filozofice românești.

În a doua jumătate a secolului trecut, după revoluția de la 1848, societatea românească a cunoscut un proces complex de transformări economico-sociale, fenomenul specific constituindu-l intensificarea dezvoltării capitalismului, cu toate urmările sale. Odată cu trecerea la producția mecanizată și apariția unor ramuri noi ale producției, cu lărgirea schimbului de mărfuri și a circulației lor, cu formarea unor piețe interne, are loc și procesul formării și dezvoltării unei noi clase sociale, **proletariatul**, al creșterii sale atît din punct de vedere cantitativ cît și calitativ. Este perioada cînd clasa muncitoare, în urma cîștigării și a independenței naționale, se manifestă nu numai ca o clasă în sine, ci și ca o clasă pentru sine, ajungînd la conștiința însemnătății sale ca forță istorică a societății românești, la manifestarea sa ca atare în rîndul frămîntărilor și ciocnirilor sociale ale timpului.

Organizarea proletariatului, determinată de necesitatea luptei împotriva exploatării, ca și de nevoia autoafirmării sale, a fost ea însăși un fenomen dialectic,

o trecere de la apărarea unor interese strict și îngust profesionale la înțelegerea conștientă a importanței luptei politico-ideologice. Concomitent cu înființarea unor organizații muncitorești (în 1872 a fost creată **Asociația generală a tuturor muncitorilor din România**), iau naștere cercuri socialiste în diferite orașe ale țării, care, printr-un amplu proces de autoclarificare ideologică, contribuie la pătrunderea și răspîndirea ideologiei marxiste în cadrul mișcării muncitorești de la noi.

Inițiate între 1875—1878 de către Nicolae Zubcu-Codreanu, Eugen Lupu, dr. Russel și Constantin Dobrogeanu-Gherea, cercurile socialiste, alcătuite inițial din intelectuali, și-au lărgit treptat aria atît în ceea ce privește problematica dezbătută cît și în ceea ce privește componența socială. Contactul cu literatura marxistă, cu operele lui Marx și Engels, corelat cu atitudinea față de împilarea socială au fost decisive pentru trecerea lor pe pozițiile ideologiei revoluționare a clasei muncitoare. Din cercuri de studiu ele au devenit astfel factori ai militantismului ideologic, ceea ce, fără îndoială, a avut o mare importanță pentru mișcarea gîndirii filozofice din România.

Dezvoltarea mișcării socialiste a impus elaborarea în 1880 a „programului socialiștilor”, pentru ca în 1886 să apară primul program marxist al mișcării proletare românești care reflecta maturitatea sa ideologică, gradul înalt al însușirii marxismului, capacitatea marxistilor români de aplicare creatoare a marxismului la condițiile specifice ale țării noastre. Întreaga dezvoltare a mișcării muncitorești, însușirea teoriei marxiste au fost încoronate cu înființarea în 1893 a Partidului Social-Democrat al Muncitorilor din România, **primul partid politic al clasei noastre muncitoare**, ceea ce a „marcat o etapă nouă în desfășurarea procesului revoluționar din țara noastră, în dezvoltarea luptelor sociale” (Nicolae Ceaușescu, Cuvîntare la Adunarea festivă consacrată aniversării a 80 de ani de la crearea partidului politic al clasei muncitoare din România, Editura politică, p. 16).

Crearea partidului revoluționar al clasei muncitoare a permis posibilitatea realizării unității dialectice dintre mișcarea practică revoluționară a proletariatului cu teoria socialistă, contribuînd decisiv la creșterea rolului clasei muncitoare, pe arena vieții politice și la sporirea prestigiului ideologic al marxismului. S-a verificat astfel că o ideologie revoluționară își capătă func-

Conf dr. GHEORGHE CAZAN

(Continuare în pag. a IV-a)

ționalitatea sa legitimă și finalitatea rodnică numai în cadrul unui partid organizat al proletariatului, după cum s-a constatat și faptul că un partid revoluționar nu poate exista fără o teorie științifică revoluționară.

Însăși înființarea partidului politic al clasei muncitoare nu poate fi gândită ca o ființare în afara procesului pătrunderii și răspîndirii marxismului. Pătrunderea și răspîndirea marxismului s-a realizat pe căi diverse și numeroase, ceea ce ilustrează, pe de o parte, ingeniozitatea militanților socialiști români, iar, pe de altă parte, grija lor de a cuprinde aspecte variate ale marxismului: filosofia, economia politică, teoria socialismului științific.

Traducerea unora dintre lucrările fundamentale ale creatorilor filosofiei materialiste, a istoriei și a socialismului științific a contribuit la deprinderea de către socialiștii români a unei metodologii științifice de înțelegere și explicare a fenomenelor social-politice, inclusiv a celor spirituale, la interpretarea materialist-dialectică a fenomenelor naturii, societății și gândirii.

După confruntarea filosofică dintre materialism și idealism în epoca la care ne referim, gândirea filosofică românească asimilează o teorie materialistă calitativ superioară materialismului metafizic, o metodă nouă — dialectica materialistă — prin intermediul căreia se putea ajunge la o explicație științifică a conexiunilor multiple, a interdependențelor și contradicțiilor specifice naturii sau vieții sociale.

În lupta cu ideologia burgheză reacționară, marxismul a fost aplicat creator la condițiile din țara noastră de către unii dintre cei mai de seamă reprezentanți ai săi, dovedindu-se încă de pe atunci singura concepție despre lume și unica metodologie aptă să realizeze analiza obiectivă a contradicțiilor vieții sociale și să descifreze din țesătura relațiilor economico-sociale, perspectivele societății românești.

Pătrunderea și răspîndirea marxismului nu ne apar și, realmente nici nu au fost, simple fenomene de „primire“, de „însușire“, de „captare“, a concepției despre viață, lume și om.

Apărînd interesele clasei muncitoare din țara noastră, contribuind efectiv la dezvoltarea creației a marxismului, criticînd ideologia și filosofia burgheză, luptînd împotriva exploatării capitaliste și a rămășițelor relațiilor de producție feudale în eco-

nomia națională, gînditorii marxisti s-au afirmat și ca internaționaliști, activitatea și opera lor fiind recunoscute și apreciate ca atare de către Engels ca și de către alți reprezentanți de seamă ai mișcării socialiste a timpului.

Gînditori ca Ionescu Raicu-Rion, Ștefan Stîncă, Constantin Dobrogeanu-Gherea, I. Nădejde etc., au marcat în istoria filosofiei românești un moment nou, dînd alte dimensiuni gîndirii noastre filosofice și contribuind la înscrierea ei în sfera valorilor universale autentice.

Împotriva ideologiei burgheze, Ionescu Raicu-Rion, Ștefan Stîncă și, în mod deosebit, Constantin Dobrogeanu-Gherea, au demonstrat, pornind de la datele empirice și de la structura economico-socială proprie țării, că marxismul nu este o „flore exotice“ pe pămîntul României, ci rezultat firesc, deci legitim, al contradicțiilor societății.

În lucrări de mare valoare teoretică, socialiștii români au criticat esența reacționară a unor teorii ostile marxismului, cum ar fi fost neodarwinismul, anarhismul, economia politică vulgară, socialismul feudal și burghez, teorii estetice neștiințifice, dezvoltînd în polemici de răsunet idei a căror valoare își păstrează și astăzi actualitatea.

În cadrul creației autentice originale se înscriu articolele lui Gherea cu privire la structura și funcționalitatea marxismului, la stilul și semnificația criticii literare — Gherea fiind de altfel întemeietorul criticii literare științifice românești — analiza bazelor teoretice ale anarhismului, descoperirea semnificației științei în condițiile societății socialiste, analiza structurii societății românești. La cele de mai sus, am adăuga și faptul că în încercarea sa, soldată cu rezultate de cele mai multe ori strălucite, Constantin Dobrogeanu-Gherea în totală opoziție cu morală individualistă, fondată pe o teorie subiectivistă, a contribuit la dezvoltarea unor principii ale moralei comuniste, la explicarea căilor prin care ființa umană, indiferent de statutul său, se poate înscrie în eternitate. Memorabile și tulburătoare sînt întrebările sale, cu atît mai mult cu cît ele se repetă aidoma și astăzi, formulîndu-și-le fiecare om: „Au trecut anii, am muncit, am suferit, am citit pe Spinoza, Goethe, filosofia științifică modernă, cea clasică germană... Am studiat pe Marx și a venit liberarea. Dar ce este liberarea, ce este binele, ce este fericirea, care este drumul ce duce spre bine?“ (Constantin Dobrogeanu-Gherea, Scrieri social-politice, Editura politică, București 1968, p. 203). Răspunsul la întrebările de mai sus îl înscriu pe Gherea în rîndul marilor cugetători: „omul este

singurul creator al nemuririi sale morale, prin suma binelui și a frumosului moral pe care le înfăptuiește în această viață pămîntească; ființa umană, prin creația și lupta sa, este singura care se creează și creează universal, care cunoscînd se transformă pe ea însăși, și care transformîndu-se cunoaște lumea. Eternitatea nu este una situată dincolo de viața omenirii, ci eternitatea este actul creației continue în această viață și luptă continuă pentru transformarea vieții într-o viață autentic umană“.

De pe această platformă a întreprins Gherea examenul politicianismului, al îngustimii de vederi, al meschinăriei burgheze și al moralei desfătăriei, al corupției și al lipsei de principii, al ignorării intereselor majore ale țării în folosul satisfacerii intereselor limitate ale burgheziei și moșierimii.

În căutarea soluțiilor de depășire a societății burghezo-moșierești, socialiștii români au ajuns la concluzia, atestată de cursul ulterior al dezvoltării României, că socialismul este singura formă a societății care poate asigura egalitatea, dreptatea și eliberarea socială. Unele dintre ideile sau definițiile lor, unele analize ale fenomenelor concrete nu s-au înscris în sfera științei, purtînd pecetea incertitudinii. Rămîne însă incontestabil că, luată în ansamblu, creația socialiștilor români din a doua jumătate a veacului trecut a fost una originală, exprimînd tradițiile progresiste ale culturii noastre redimensionîndu-le, după cum rămîne la fel de adevărat și faptul că materialismul filosofic profesat de către ei cu deosebită competență a marcat un moment nou, viabil și peren în cultura noastră filosofică.

„Partidul Comunist — sublinia tovarășul Nicolae Ceaușescu — continuatorul direct al mișcării revoluționare, socialiste al partidului clasei muncitoare fărăi în 1893, a dus mai departe și a ridicat pe un plan superior, în noile condiții ale dezvoltării României, lupta de eliberare socială și națională“ (Nicolae Ceaușescu, Op. cit., p. 28).

Dezvoltarea gîndirii filosofice din România anilor ulteriori pătrunderii și răspîndirii marxismului va fi întim legată de marxism. Orice gînditor a resimțit necesitatea de a se raporta la marxism, de unde rezultă, încă o dată, viabilitatea lui. Cursul gîndirii filosofice românești nu a fost însă lin, necontradictoriu, marxismul dezvoltîndu-se într-o permanentă confruntare și luptă, contribuind la explicarea științifică a fenomenelor specifice societății românești, la mobilizarea maselor la lupta împotriva exploatării, pentru eliberare națională și socială.

Elemente de modernizare folosite în predarea științelor sociale

Tehnologia și metodologia didactică de care dispunem azi ne obligă să găsim echilibrul judicios între lecția tradițională și cea contemporană care apelează tot mai frecvent la metodele și procedeele euristice, demonstrative și la utilizarea tot mai largă a mijloacelor tehnice moderne audio-vizuale.

Ne vom opri, în continuare la câteva lecții (de socialism științific și economie politică) în cadrul cărora am folosit metode și procedee adaptate condițiilor cabinetului și cerințelor actuale de problematizare.

O lecție pe care am considerat-o destul de interesantă pentru elevi a fost cea despre „Patrie și patriotism. Internaționalism socialist“, care s-a desfășurat sub forma unui dialog viu dintre profesor și elevi. Le-am solicitat elevilor să explice ce înțeleg ei prin patrie, patriotism și internaționalism proletar și au dat răspunsuri satisfăcătoare.

Făcând apel la cunoștințele acumulate la română, elevii mi-au recitat poeziile „Scrisoarea III“ de M. Eminescu, „Patria“ de M. Beniuc și altele, au prezentat din istorie personalități care au dat dovadă de o dragoste fierbinte față de patrie, conturând în încheiere nemărginită dragoste ce o manifestă conducătorul partidului și statului nostru, tovarășul Nicolae Ceaușescu, față de patria noastră socialistă. Le-am prezentat elevilor diferite diafilme și diapozitive cu bogățiile și frumusețile țării noastre, ale județului, aspecte ale muncii clocotitoare a oamenilor din municipiul nostru, eroi ai muncii socialiste din județ, acte și fapte pline de eroism ale tinerilor de pe diferite șantiere ale construcției socialiste. Legat de politica consecvent internaționalistă a P.C.R., am folosit banda de magnetofon imprimată cu cuvântarea tovarășului Nicolae Ceaușescu la adunarea festivă consacrată împlinirii a 80 de ani de la crearea P.S.D.M.R. (ultima parte).

Menționez faptul că tot timpul am solicitat contribuția elevilor în elucidarea unor capitole sau idei ale lecției, ceea ce a făcut ca ei să fie atenți, să-și însușească activ și conștient cunoștințele, făcând apel și la ceea ce au învățat la alte obiecte.

La unele lecții nu am mai fi-

nut cont de toate verigile lecției „clasice“, ne-am oprit doar la „comunicarea de noi cunoștințe“ sau la „verificarea“ lecțiilor anterioare.

Un element nou în cadrul lecției moderne îl constituie sistemul referatelor. Așa, de pildă, la lecția „Națiunea. Inflorirea națiunii în condițiile socialismului“, am împărțit clasa în două grupe; cu o săptămână înainte fiecare din ele au pregătit câte o temă, stabilind reprezentanții pentru întocmirea referatelor: „Superioritatea națiunii socialiste față de cea capitalistă“ și „Inflorirea națiunii socialiste în țara noastră“; restul elevilor au consultat manualul și materialul bibliografic indicat. După ce a fost prezentat primul referat, elevii din grupa respectivă au adus completări. Au fost puse și întrebări referențelor. În încheiere au audiat, prin intermediul magnetofonului, consultația de la „Radioșcoală“ referitoare la națiunea socialistă.

O metodă deosebit de eficientă este aceea a predării unor lecții de economie politică pe „viu“, acolo unde se hotărăște soarta îndeplinirii sarcinilor de producție. Lecția „Întreprinderea socialistă și funcțiile ei“ s-a desfășurat la Uzinele textile „Moldova“ din municipiul nostru, unde un inginer le-a vorbit elevilor despre dotarea întreprinderii, despre funcțiile și sar-

cinile specifice ale acesteia; elevii au pus o serie de întrebări legate de aceste probleme. Lecția s-a încheiat cu vizitarea întreprinderii, începând cu magazia de materii prime și materiale și terminând cu secția finisaj. La fel am procedat și când s-a predat lecția „Dezvoltarea intensivă și multilaterală a agriculturii. Folosirea deplină și rațională a pământului“, deplasându-ne cu elevii la C.A.P. Botoșani.

Desigur că nu am epuizat gama de metode și procedee privind modernizarea învățămîntului, ci doar am prezentat unele din ele pe care le-am folosit și care au stîrnit un deosebit interes în rîndul elevilor.

Experiența ne-a demonstrat că existența cabinetului de științe sociale și folosirea mijloacelor audio-vizuale creează mari posibilități de modernizare a învățămîntului, de realizare a unor lecții cu un bogat conținut și profund mesaj educativ; totul depinde de măiestria profesorului, de preocuparea sa pentru introducerea noului, pentru promovarea acelor metode și procedee care au o eficiență maximă. Profesorul rămîne personalitatea centrală în organizarea și conducerea unei lecții.

Prof. IOAN ALEXUC
Liceul „A. T. Laurian“, Botoșani

Lecție în cabinetul de științe sociale la Liceul „I. L. Caragiale“ din București.

aspectul fizionomiei, este un rezultat al competenței și tactului conducătorului unității respective.

Îmbunătățiri se impun în manifestarea concretă a modului cum se îmbină principiul muncii colective cu responsabilitatea individuală. De tactul conducătorului unității școlare depinde, în mare măsură, eliminarea manifestărilor extremiste în realizarea acestui principiu, dozarea și finalizarea responsabilităților încredințate cadrelor didactice. Spațiul nu ne permite să punctăm necazurile pe care le generează — pe planul calității și raporturilor dintre membrii colectivului didactic — repartizarea neechitabilă a sarcinilor pe oameni. Toate acestea au ca finalitate ceea ce se numește omogenizarea atitudinii responsabile față de muncă“.

Microferma Liceului din Feldioara — unitate productivă

Rolul microfermei din școlile din mediul rural nu mai trebuie subliniat: dezvoltă inițiativa, spiritul de grup și intrajutorare, stimulează gustul pentru cercetare, se face educația voinței, se realizează o dezvoltare armonioasă, crește respectul pentru muncă, se clarifică opțiunea pentru alegerea profesiei ș.a.

Școala noastră dispune de un lot în suprafață de 0,87 ha. În anul școlar trecut — 1972 — pe lângă acest lot, am mai avut 4 ha de la C.A.P. din localitate. În acest an am continuat cultivarea lotului și am luat de la C.A.P. 10 ha teren, destinate culturii legumelor. Pentru toate, am întocmit un plan de cultură care a fost aprobat de adunarea generală a membrilor microfermei.

Pentru lotul școlar, planul prevede amănunțit felul culturii, suprafața, necesarul de semințe, producția planificată la hectar și clasa (brigada) care va îngriji cultura respectivă. Lotul cuprinde un teren pentru producție de circa 70 ari și un altul care are mai mult caracter didactic de circa 17 ari pe care cultivăm peste 65 feluri de plante, cele mai reprezentative pentru zona noastră geografică. Partea din lot destinată producției e cultivată cu cartofi „soiul Desire“ 5 000 m.p., varză de toamnă — 700 m.p., ceapă — 50 m.p., morcovi — 300 m.p., sfeclă furajeră — 400 m.p. Restul e ocupat pe suprafețe mult mai mici, de alte plante ca: pătrunjel, păstirnac, spanac, sarețată, sfeclă roșie, țelină, fasole, ridichi, mazăre, grâu, orz, ovăz, secară, porumb, soia, bob, plante medicinale, chimion, coriandru, nalba de grădină, fenicul, galbenele, plante furajere (trifoi, lucernă, dungatea, sparțeta, golomat, bolium), plante textile (în, cinepă), rădăcinoase (sfeclă de țară și furajeră) ș.a.

În acest cadru avem și microexperiențe (aclimatizarea și cunoașterea de noi plante, — culturi comparative cu opt soiuri de cartofi, influența iernii asupra cerealelor de toamnă în formarea spicului și bobului ș.a.).

În anul 1972, am obținut de pe acest lot producții în valoare de 12 156 lei, produsele fiind valorificate la cantina școlii (cartofi — 8 000 kg., morcovi — 690 kg., varză — 850, sfeclă roșie — 830 kg., sfeclă furajeră — 1 200 kg., fasole păstăi — 126 kg. ș.a.). Cultivându-le, elevii învață să se cunoască, să afle tehnica culturii lor, improspătează materialul didactic, fac observații fenologice etc.

Suprafața de 4 ha primită de la C.A.P. în 1972 a fost cultivată cu morcovi. Semănatul s-a făcut de către C.A.P., iar elevii au întreținut cultura curată și au recoltat. Valoarea lucrărilor a fost de 13 020 lei. În acest an avem 5 ha cu morcovi și

La cercul de aeromodele de la Casa pionierilor din Galați

Foto: prof. VIRGILIU JIREGHIE

5 ha cu varză de toamnă. Între C.A.P. și școală a intervenit un contract în care sînt stipulate obligațiile C.A.P. (pregătirea terenului, semănatul și asistența tehnică) și ale școlii (lucrările de întreținere, organizarea muncii, lucrările de recoltare, sortare).

Prof. OSACI PAVEL

Am venit, am văzut... ne-am convins

Din inițiativa Inspectoratului școlar al județului Sălaj și a Casei corpului didactic, cu participarea profesorilor de biologie-agricultură din județ, la Școala generală din Surduc a avut loc un schimb de experiență pe tema pregătirii tehnico-productive a elevilor. Participanții la această întâlnire au vizitat terenul micro-cooperativei, locurile de practică a elevilor, s-au întreținut cu cadrele didactice care răspund și conduc instruirea practico-productivă etc.

Înființată la 27 februarie 1972, micro-cooperativa agricolă școlară din Surduc dispune de o suprafață de 8 ha teren arabil. Elevii desfășoară practica în agricultură, în atelierele S.M.A. și la școală. Sînt instruiți în culturi mari de legumicultură și zootehnie. Osebit de aceasta, în clasele IX—X, au posibilitatea să se instruiască în mecanizarea agriculturii și să primească la absolvirea celor 10 clase ale școlii generale atestat de mecanizatori. Dincolo de aspectul instructiv-educativ al acestei activități, este de subliniat faptul că se obțin venituri importante. Astfel, dacă în 1972 au realizat 103 700 lei, planul de venituri, pe anul 1973 prevede suma de 130 000 lei. Din veniturile realizate în acest an, școala va aloca 70 000 lei pentru procurarea de material didactic modern, iar 50 000 pentru confecționarea de mobilier necesar autodotării cabinetelor școlare.

Prof. RUDOLF MÜLLER
directorul Casei corpului
didactic, Sălaj

Sesiune de referate ale elevilor

Recent, s-au desfășurat lucrările sesiunii de comunicări și referate ale elevilor Grupului școlar „Electroputere“ din Craiova. Au fost prezentate referate pe teme din disciplinele de cultură generală (limba română, C.S.P., matematică, fizică, chimie), precum și altele privind probleme ale disciplinelor de specialitate. Din cele 23 de referate și comunicări a-

mintim câteva titluri pentru a ilustra varietatea de preocupări ale elevilor: „Patriotismul scriitorilor pașoptiști“ (elev Gheorghe Constantinescu); „Dimitrie Cantemir“ (elev Alexandru Văduva); „Lumea fabulelor lui Grigore Alexandrescu“ (eleva Marilena Staicu). În cadrul cercului de C.S.P., elevul Marin Firu a prezentat comunicarea: „125 de ani de la revoluția din 1848 — o ideologie militantă“. Dintre referatele și comunicările susținute la celelalte cercuri amintim: „Incursiune în teoria mulțimilor“ (Cercul de matematică, elev Gh. Giurcă), „Reacții de identificare în chimia analitică a cationilor“ (referat prezentat la Cercul de fizico-chimie de către elevul Bălărie Gavrilă, câștigător al premiului I pe țară la Olimpiada de chimie), „Aparatul de înaltă tensiune fabricat la Uzina «Electroputere»—Craiova (referat colectiv susținut la cercul de tehnologia meseriei electricieni și AMC).

Prof. PAUL NIȚOIU

Și totuși, ce este rofotopia?

Correspondenta noastră, prof. MARIANA REVNIC de la Școala generală de 10 ani din comuna Tăuți-Măgheraș, județul Maramureș, a cărei specialitate este desenul, a aflat dintr-o emisiune de la televiziune că un coleg „profesor de desen din București a inventat o nouă tehnică și anume rofotopia, care a fost brevetată în 1968, iar în anul acesta s-a înființat primul cerc de rofotopie la o școală din București. La televizor au fost prezentate unele lucrări în această tehnică însă nimic mai mult.

Am dori și noi, cei din provincie, cite ceva despre această tehnică nouă pentru ca să o putem aplica la clasă. Cred că este un lucru interesant și copiii ar lucra cu plăcere“.

În continuare, se adresează redacției revistei noastre: „Nu ne puteți ajuta dumneavoastră publicînd un articol despre tehnica aceasta a rofotopiei? Cred că foarte mulți colegi s-ar bucura pentru acest lucru. În domeniul specialității noastre și așa apare prea puțin“.

Stimatei noastre colege și corespondente îi reamintim că în numărul 90 din 7 aprilie 1973 al revistei „Tribuna școlii“, la rubrica „Mozaic“ a fost inserată o notă referitoare la această tehnică. Bineînțeles, nota respectivă nu poate constitui un impediment pentru a reveni asupra tehnicii amintite într-unul din numerele viitoare ale revistei.

Pagină realizată de
I. TENESCU

AGENDA

„Valorificarea economică și turistică a Carpaților meridionali“ a fost tema unui simpozion organizat la Rîmnicu-Vilcea de Inspectoratul școlar județean în colaborare cu Casa corpului didactic și Filiala Rm. Vilcea a Societății de geografie din R.S.R. Comunicările — susținute de cadre didactice de specialitate din învățămîntul superior, precum și de profesori din județul Vilcea și județele învecinate — au scos în evidență marile resurse din această zonă a țării care așteaptă să fie valorificate mult mai amplu, din punct de vedere economic și turistic. O documentare la fața locului, cu aplicații pe teren, pe traseul: Rm. Vilcea — Călimănești — Voineasa — Barajul Vidra, a încheiat simpozionul într-o formă atractivă și i-a dat aer de... înălțime. ● AGENDA ● O manifestare școlară interesantă la Muzeul de istorie al Republicii Socialiste România: Expoziția de artă plastică a pionierilor din Găești, Tulcea și Bacău. Obiecte cu caracter decorativ, sculpturi în lemn și piatră atestă talentul bogat și iscusința micilor „cuzetători“ care, îndrumați de dascălii lor sau de părinți și bunici, au reușit să împletească, uneori magistral, valoroasele tradiții folclorice cu inepuizabila fantazie infantilă. Așadar, artiștii din Vulturești, cunoscuți nu numai în țara noastră, au „confrăți de breaslă“ la fel de talentați și ambițioși în cele mai diverse puncte ale patriei. E puțin lucru? ● AGENDA ● În privința manifestărilor extrașcolare, cadrele didactice din orașul Breaza sînt deosebit de active. Revista noastră le-a mai prezentat și cu alte prilejuri. În numărul de azi consemnăm simpozionul: „Probleme actuale ale modernizării predării limbii și literaturii române“, simpozion de mare amploare, care a întrunit reprezentanți din 35 de județe. Vizitarea complexului pentru predarea limbii și literaturii, de la Liceul „Aurel Vlaicu“ din Breaza, a prilejuit un dialog fructuos, cu demonstrații practice, privind la eficiența cabinetelor de limbă și literatură. Cu ce învățăminte s-au întors acasă participanții rămîne să se vadă la toamnă, după deschiderea noului an școlar. ● AGENDA ● În inima pădurii Baisa, eleva Doina Chelaru, de la Școala generală Stîncești (Suceava), a descoperit peste 50 de fire din Papuceul doamnei, plantă deosebit de rară pe aceste meleaguri. Mica naturalistă și-a semnalat imediat „descoperirea“, care a stîrnit interes în rîndul specialiștilor ● AGENDA ● Deoarece busturile unor personalități marcante ale culturii noastre, în orașul Tirgoviște, erau amplasate necorespunzător, din inițiativa profesorului Gabriel Mihăescu, directorul Muzeului județean, ele au fost așezate la locul potrivit, după cum urmează: bustul lui Grigore Alexandrescu — în parcul de lângă casa în care s-a născut; bustul lui Ienăchiță Văcărescu — în curtea liceului ce-i poartă numele; al lui Vasile Cîrlova — în fața Școlii generale nr. 1; iar bustul lui Ion Heliade Rădulescu — în fața primăriei orașului. În felul acesta, marilor înaintași tirgovișteni li s-a făcut încă o dată dreptate ● AGENDA ● Prima promoție de învățători de după întiul război mondial — absolvenți ai fostei Școli mixte din Botoșani — și-a aniversat recent a 55-a reînălțare. ● AGENDA ● Agava — plantă exotice de origine mexicană — are un ritm de înflorire din două în două decenii. Recent ea și-a deschis corola în orașul Deltel, Maliuc. Un alt exemplar din această plantă se află în incinta Școlii generale din aceeași localitate. După calculele estimative, ea va înflori pentru prima oară în anul 1993. Așadar, răbdare!

Tribuna „Tribunei“

Școala și producția

PRACTICA DE VARĂ

După un an rodnic de învățatură, urmează binemeritata vacanță. Pentru cea mai mare parte din elevii și în special pentru cei din clasele a IX-a și a X-a ale școlilor generale ca și din anii I-IV ai liceelor teoretice — în vacanță va avea loc și practica de vară pe care o vor întreprinde pe parcursul a două săptămâni. În județul Galați, aproape 5 000 de elevi vor lucra în diverse întreprinderi, pe ogoare ori în atelierele școlare, urmărindu-se prin aceasta nu numai educarea în spiritul dragostei față de muncă, ci și formarea deprinderilor necesare pentru practicarea în viitor a unor meserii.

Cum a fost organizată practica de vară a elevilor din județ? Ce măsuri au fost luate pentru ca ea să realizeze cu adevărat o apropiere a școlii de producție? Sint întrebări ale căror răspunsuri vom încerca să le prezentăm în continuare.

— Practica pe care elevii o vor efectua în această vară — ne-a spus tovarășul inspector Marin Alexandrescu de la Inspectoratul școlar al județului Galați — se va desfășura timp de două săptămâni, câte șase ore zilnic, în serii, pe toată durata vacanței. Această măsură de eșalonare a fost luată pentru a evita supraaglomerarea elevilor în întreprinderile industriale, care ar stînjeni atât bunul mers al producției în unitățile respective, cât și desfășurarea în condiții optime a activității productive a elevilor. Tot din aceste motive, circa 30 la sută din elevii liceelor județului vor e-

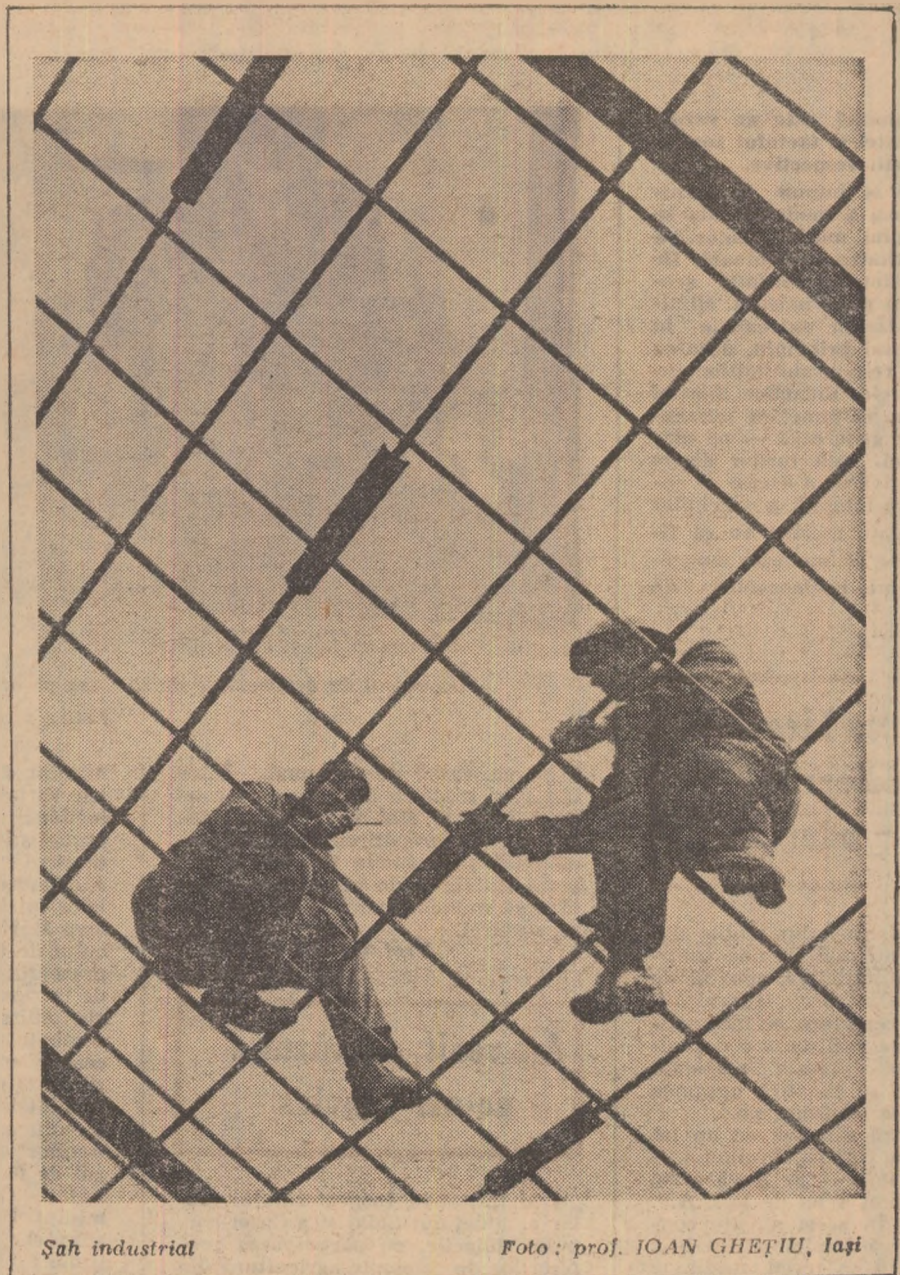
fectua această activitate în atelierele școlare, unde, pe baza unor contracte cu diverse unități socialiste, vor executa comenzi: scule, mobilier, piese de schimb etc. Se va urmări ca, acolo unde există posibilități, activitatea elevilor să permită o continuitate și totodată o materializare a cunoștințelor dobândite de elevi în perioada anului de învățămînt precedent, în cadrul orelor de instruire practică.

Activitatea pe care o vor desfășura elevii în această perioadă va fi îndreptată în trei direcții: executarea de comenzi de produse pentru unități terțe; lucrări de autototare în școli; activități productive în sectorul agricol. Astfel, elevii Liceului nr. 2, ca și cei ai Școlii generale nr. 8 din Tecuci vor executa coliere metalice, sertare etc., în cadrul Uzinei de reparații auto din localitate. Elevii Școlii generale nr. 5 din Galați, continuînd activitatea desfășurată în orele de instruire practică din cursul anului școlar, vor efectua lucrări de tâmplărie, în cadrul cooperativei meșteșugărești „Danubius”, din același oraș. Pe baza unor contracte încheiate, elevii Școlii generale nr. 6, ai Liceului „Vasile Alecsandri” și ai Liceului nr. 2, din Galați, vor lucra în diverse meserii ca: așchiera metalelor, tâmplărie, lăcătușărie etc., în cadrul unităților „1 Iunie”, „Întreprinderea de sîrmă, cuie și lanțuri”, Cooperativa „Avîntul”, „Trustul de reparații pentru construcții de locuințe” etc., din localitate. Continuînd acțiunea de autototare începută (lucrări în valoare de peste 10 000 lei), o parte din elevii Școlii generale nr. 6 din Galați vor confecționa în această perioadă instrumente de laborator, diverse materiale și mobilier didactic.

Și în sectorul agricol elevii școlii vor fi de un real sprijin producției. În comuna Slobozia-Conachi, după cum ne arată directorul coordonator, tovarășul Dumitru Hodină, elevii vor participa la lucrări de cultură mare și viticultură în baza unui contract încheiat cu cooperativa agricolă de producție din localitate. Ei vor fi repartizați, pe echipe și brigăzi, după principiul de organizare al C.A.P.-ului, primind o atență îndrumare din partea instructorilor școlii, ca și a cadrelor tehnice din cooperative. Asemănător va fi organizată practica elevilor școlilor generale, unde deja au fost încheiate contracte cu diverse unități de producție, din unele comune ale județului, ca: Schela, Tudor Vladimirescu, Grivița etc.

În numeroase întreprinderi, elevii practicanți, mai ales cei din clasele a X-a ale școlilor generale, odată cu însușirea meseriei, vor putea, după absolvirea școlii, să se încadreze în urma unui examen ca muncitori calificați. Propuneri concrete, în acest sens au fost făcute școlilor din partea întreprinderii „1 Iunie”, cooperativei meșteșugărești „Danubius” și a Fabricii de mobilă și materiale de construcții din Galați, ca și din partea a numeroase I.A.S.-uri din județ.

Eforturile școlilor din județ, ale inspectoratului școlar, pentru a asigura condiții optime de desfășurare a practicii de vară a elevilor, înca-

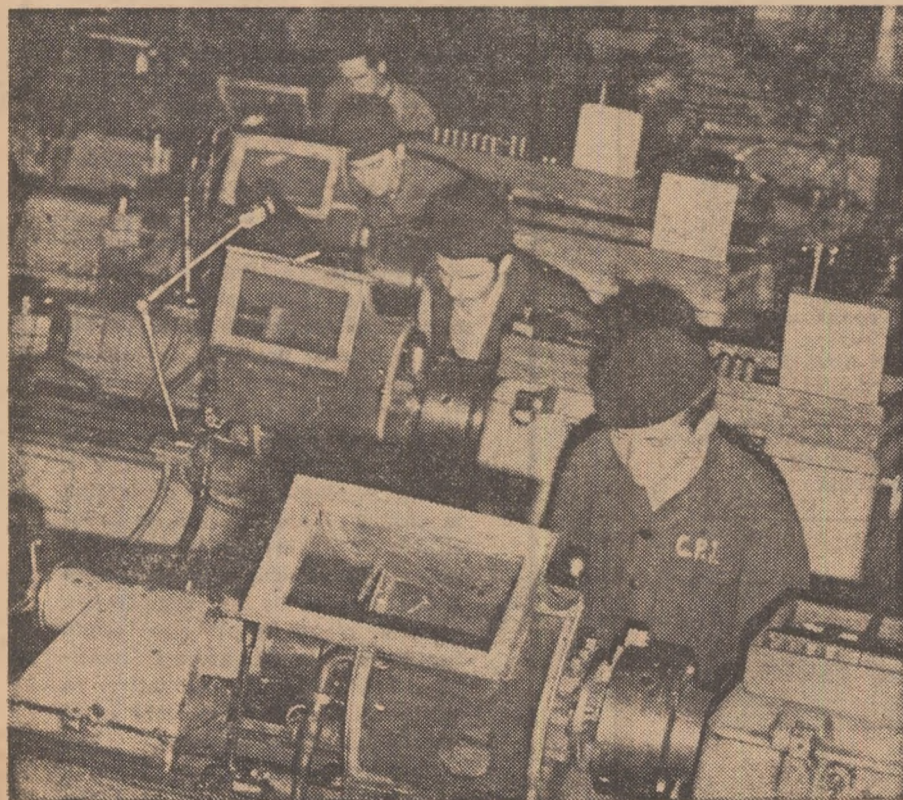
Șah industrial

Foto: prof. IOAN GHEȚIU, Iași

drarea ei eficientă în procesul de formare și educare a tinerilor pentru muncă și prin muncă sînt remarcabile și merită a fi subliniate. Există însă unele neajunsuri care se cer a fi înlăturate în cel mai scurt timp. Spre exemplu, numărul de meserii, sfera de activitate către care sînt dirijați elevii este prea îngustă. Să nu uităm că județul Galați, aflat într-o puternică dezvoltare economică, are nevoie și de numeroși proiectanți, laboranți, desenatori tehnici, electricieni etc., profesii către care ar putea fi îndreptați mai ales absolvenții liceelor. Dar este de neînțeles, de ce în cea mai mare unitate industrială a județului — Combinatul siderurgic Galați, nu a fost prevăzută în această perioadă practica elevilor din liceele teoretice și școlile generale? Combinatul, după cum ne spunea tovarășul Ioan Mocanu, tehnician în cadrul biroului de învățămînt al acestuia, nu a fost solicitat pentru efectuarea practicii

de vară de nici una din școlile amintite. Dacă ținem seama de faptul că, în următorii ani ai cincinalului numai prin dezvoltările prevăzute în sectorul oțelăriei, Combinatul siderurgic Galați va avea nevoie de încă alte câteva mii de muncitori calificați, din care doar o parte vor proveni din grupul școlar propriu, restul urmînd a fi instruiți la locul de muncă, ne putem da seama cît de utilă ar fi fost organizarea practicii elevilor în această mărreață valtră de foc și metal a țării. Și cu atît mai mult, cu cît Combinatul patronază 6 școli din județ, sint considerații de care, sperăm că factorii răsponzători de organizarea și desfășurarea practicii în producția a elevilor din județ, vor ține seama, pentru ca această importantă activitate educativă pentru tineretul nostru să fie cu adevărat utilă întregii societăți.

HORIA COSMA

Lecție în incinta fabricii

Printre acțiunile care s-au întreprins la Școala generală nr. 1 din Urziceni pentru apropierea tot mai strînsă a elevilor de procesul de producție, se numără lecțiile organizate în întreprinderi. Astfel, elevilor din cl. a IX-a li s-a predat, în incinta Fabricii de ferite din Urziceni, o lecție de cunoștințe economice cu tema: „Fondurile întreprinderii”. Elevii au cunoscut, cu această ocazie, care sînt principalele caracteristici ale unei întreprinderi industriale, care este locul întreprinderii în cadrul centralei, relațiile de producție cu alte întreprinderi etc. Delegatul întreprinderii a vorbit elevilor despre calificarea la locul de muncă, după care s-a trecut la vizitarea primei faze a procesului de producție (prepararea pulberilor de oxizi). Vizita a continuat în hala de formare a pieselor de ferite și hala tratamentului termic al pieselor în cuptoare speciale. Ultima fază — sortarea pieselor — i-a interesat în mod deosebit pe elevi, intrucit vor

lucra aici. De asemenea, i-a interesat și i-a atras gradul înalt de automatizare al fabricii, felul în care fabrica își asigură toate piesele necesare în atelierul de autototare.

Lecția și vizita elevilor au fost urmate de o masă rotundă la care au participat cadre din conducerea întreprinderii și a școlii, maiștri și — fapt semnificativ — tehnologii principal, ing. Lucia Voicu, fostă elevă a Școlii generale nr. 1 din Urziceni.

La această masă rotundă s-a convenit ca întreprinderea să transfere în școală o secție de producție a benzilor plastice în care să lucreze elevii conduși de un specialist. La rîndul ei, școala va ajuta întreprinderea în amenajarea bazei sportive, va prezenta periodic programe artistice la clubul întreprinderii. Profesorii din școală vor participa la activitatea cabinetului de științe sociale și economice din întreprindere.

Prof. GHEORGHE GHEORGHIU
Urziceni

Ce este și ce ar trebui să fie tabăra de vară?

In complexul acțiunilor de vacanță, tabăra rămâne forma cea mai eficientă de îngemănare a influențelor instructiv-educative cu odihna intelectuală și fizică a elevilor, cu trebuințele lor de recreare și reconfortare după un an de solicitări intense. Aceasta este și rațiunea pentru care un număr mereu sporit (anul acesta cu aproximativ 50 la sută mai mare decât în 1972) de copii preșcolari, de pionieri și elevi își petrec o parte din vacanță în taberele de la munte sau de la mare.

Cum se fructifică acel imens capital pe care îl reprezintă milioanele de „zile-elev” petrecute în tabără, în cursul unei singure vacanțe? Cu ce se soldează ele? Cu oboseală sau, dimpotrivă, plictiseală? N-ar trebui, pentru că elevii au venit să se odihnească, să se recreeze. Cu un plus de maniere îndoielnice și cîteva concepții înapoiate? Dar vacanța nu este o pauză în educație și, într-un fel, nici chiar în instrucție. Este vorba, așadar, de o reciprocitate „odihnă-educație”, care, după cît se știe, nu și-a găsit pretutindeni rezolvarea cea mai bună. Dificultatea soluției stă în acea mare doză de fler și bună orientare pedagogică, în acea perfectă cunoaștere a sufletului școlarului (de ce nu?, aflat în vacanță), de înțelegere a finalității taberei, care trebuie să-i caracterizeze pe cei trimiși să administreze inestimabilul capital al „zilelor-elev” din fiecare tabără.

Publicăm mai jos cîteva păreri care credem că ar putea ajuta la cristalizarea unei concepții juste cu privire la taberele pentru pionieri și școlari. Participă „veterani” din București ai taberelor de vacanță, organizate în cele mai diverse locuri din țară, profesori și chiar elevi (Jean Jacques Rousseu spunea: „Copilăria își are propriul său fel de a vedea, de a gândi, de a simți și nu este nimic mai nesăbuit decît încercarea de a-l înlocui cu al nostru”).

Cînd e soare și cînd plouă

Cred că lipsa cea mai mare a vieții din taberele noastre pentru pionieri și școlari — în special în cele centrale — este rigiditatea prea mare — în program, în cerințele pe care le avem față de elevi. Furați de ideea că vacanța nu trebuie să fie o pauză în educație, exagerăm prin impunerea unor norme, valabile în cursul anului, dar nepotrivite în vacanță, nepotrivite cu scopul recreativ — reconfortant al zilelor de tabără. Supunîndu-i pe elevii unei discipline prea rigide, ei vor căuta să se achite de niște reguli, controlîndu-se excesiv. Aceasta li obosește, apoi ne împiedică să-i cunoaștem așa cum sînt ei, pentru ca să putem interveni cu influențele noastre educative acolo unde trebuie.

Mi se pare esențial pentru eficiența recreativ-educativă a taberelor organizarea lor pe grupe mai mici, pe cît posibil cu elevi ai aceleiași școli și cu profesorii lor, care își cunosc copiii (și au nevoie să-i cunoască încă mai bine prin ceea ce fac în acest cadru, diferit de cel al școlii). Altfel, în 7 sau 14 zile cît sînt cu noi, copiii nu prea pot fi „omogenizați”, iar activitatea se poate cel mult adapta la trebuințele lor de vîrstă, dar nu și la particularitățile lor.

Ca unul care am lucrat în multe tabere, apreciez că este mult mai sănătos din punct de vedere reconfortant-educativ, plasarea taberelor în plin cadru natural (dar nu prea de

parte de mijloacele de transport), nu în orașe-stațiuni (scopul nostru nu este ca elevul să schimbe viața dintr-un oraș cu aceea din altul) și nici chiar în vile elegante, unde totul i se servește de-a gata, la cel mai înalt nivel de comoditate. Desigur din punct de vedere material ar costa mult mai puțin (ceea ce ar facilita o cuprindere mai mare de elevi în tabere), iar din punct de vedere educativ-recreativ, ar însemna mult mai mult, — viața în taberele instalate în corturi sau barăci. Este foarte bine să-i punem pe elevi să se organizeze și să se gospodărească singuri, să-și întrețină ei înșiși curățenia în dormitoare, să se autoservească. În colectiv și în cadrul natural toate acestea le vor face cu mare plăcere și interes, iar elevii vor pleca acasă mai buni gospodari, mai buni organizatori, cu mai mult respect pentru ordine și curățenie.

Odihna, desigur, e necesar să fie activă, dar nu cred că am căutat suficient formele specifice acesteia în tabere. Or, cred că la ora actuală, se simte peste tot nevoia unui registru mai mare de asemenea activități, să punem la dispoziția beneficiarilor și forme noi, pentru că altfel, fi plictisim cu aceleași activități organizate an de an. În Republica Federală Germania, de exemplu, în unele tabere, copiii efectuează și unele activități ușoare și recreative de muncă practică (îngrijirea poneilor, a ambarcațiunilor pe care tot ei le folosesc etc.)

Punctul cel mai slab al taberelor noastre îl constituie activitatea în zilele nefavorabile. Cînd e soare mergem în excursie, cîntăm și ne jucăm.

Dar cînd plouă? Cunosce mulți elevi care mi-au povestit cît de tare s-au plictisit în asemenea zile. Vina este numai a pedagogilor care nu au avut atîta inspirație și atîta tragere de inimă să organizeze ceva frumos și atractiv și între cei patru pereți ai clubului, dormitoarelor sau sufrageriei. Pentru că de obicei problema zilelor nefavorabile scapă, iar acestea ar putea echivala uneori cît durata unei „serii” — propun ca fiecare tabără să aibă și variante de program pentru asemenea situații. Și, neapărat, instructorii să aibă în „bagajul” profesional cu care se prezintă în tabără și o sumedenie de activități ce s-ar putea organiza pe timp nefavorabil.

Și cu aceasta, m-am apropiat de o foarte importantă problemă a taberelor: cine este trimis să desfășoare activitatea în cadrul lor. Cred că, indiferent de specialitate, acesta trebuie să fie un foarte bun pedagog, cu rezultate bune în activitatea extrașcolară cu elevii, bun organizator de excursii, de expediții și jocuri în aer liber etc. Cît despre multiplele calități morale ale pedagogului care merge să lucreze în tabără este de prisos să mai vorbim. Vreau să accentuez că el trebuie să fie un om foarte harnic, pentru că activitatea de tabără — bine făcută — cere foarte mult efort.

Prof. VALERIA PASCAL
Liceul „Zola Kosmodemianskaia”

Un criteriu de grupare: interesele

În cei 22 de ani de cînd particip fără întrerupere ca profesor, director sau invitat în tabere de pionieri sau elevi cu cel mai variat profil, pot spune că s-au manifestat diferențe „concepții” despre tabere, care uneori se băteau cap în cap: tabere așa-zise de odihnă, reduse la masă, plimbări, sport și tabere de „instrucție” unde 6—8 ore pe zi elevii stăteau închiși la diverse „cursuri” și „ședințe”. Și într-un caz și în altul scopul taberei, acela de a asigura o odihnă activă, reconfortantă și în același timp profitabilă intelectual, era neglijat. Tabăra trebuie să fie o comunitate tinerească, o școală sui-generis în aer liber unde se capătă deprinderi de viață organizată, de muncă independentă, unde se folosesc la maximum factorii naturali, unde se poate stabili un dialog spiritual între copiii și adolescenții din diferite colțuri ale țării.

Iată de ce, excluzînd cazul taberelor sanatoriale, unde sînt recomandați elevi care au nevoie medicală de o cură la munte sau mare și unde principalul scop este odihna, n-ar trebui să se organizeze decît tabere de profil unde elevii să fie grupați pe interese la cererea lor. Experiența ne-a arătat că aceste tabere au fost cele mai interesante și cele mai profitabile, cu toate imperfecțiunile lor de organizare și insuficiența lor structurare pedagogică. Ar trebui să evităm însă pulverizarea intereselor celor mici în o mie și una de tabere cu profil care de care mai năstrușnic și care, chiar dacă răspund printr-un aspect particular unei necesități a educației cetățenești, pierd din vedere obiectivele majore și scopul final al unei tabere pionierești. Mă refer la așa-zisele tabere care poartă numele de „prieteni...”. Cred că multe din necazurile organizatorilor (minister și organizații de tineret)

s-ar putea înlătura dacă ar exista o mai mare stabilitate în alegerea și permanentizarea localurilor și profilurilor de tabără. Schimbarea de la an la an a localurilor și profilurilor ridică și probleme de ordin gospodăresc și are destul de neplăcute implicații pedagogice. Ca să se salveze situația din lipsă de localuri, în acest an de pildă, s-a renunțat la tabere de tradiție (și e bine să respectăm tradiția), ceea ce a provocat consternare în rîndul elevilor. Nu e recomandată de asemenea așa-zisa tabără pluriprofilată, cum este cazul taberei olimpiceilor, care, ca să se poată desfășura normal, ar trebui să rămînă doar o tabără stimulantă. Cred, de asemenea, că pentru a nu se mai invoca lipsa fondurilor este bine ca în toate taberele de profil să existe o cotă bănească pe care s-o suporte organizatorii și o alta elevii.

Prof. TUDOR OPRÎȘ
Liceul „Gh. Lazăr”

Numărul orelor de instructaj să nu-l depășească pe cel de odihnă!

Apreciez în mod deosebit inițiativa de a se organiza tabere cu profil care să reunească tineri cu aceleași aptitudini. Am fost în tabere de instructaj politico-ideologic, în tabere pentru redactorii șefi ai revistelor școlare, în tabere pentru președinții societăților literare și artistice... de peste tot am strîns amintiri plăcute. Nu o dată însă numărul orelor de instructaj depășeau pe cele al orelor de odihnă sau drumeție, nu o dată soarele și aerul proaspăt, de munte ne-au surprins aplecați asupra căietelor de conspecte. În atmosfera încărcată a unei săli de mese. N-aș vrea să se creadă că pledez pentru reversul medaliei — adică pentru numai și numai odihnă. Niciodată nu am simțit că este „în regulă” cînd, întorcîndu-mă acasă — constatam că ceilalți colegi ai mei care își petrecuseră vacanța în taberele de odihnă nu prea aveau multe de povestit și că singurul lor „cîștig” din aceste tabere erau cîteva kilograme în plus la greutate sau ore (binemeritate de altfel) de somn. În rest... cam nimic.

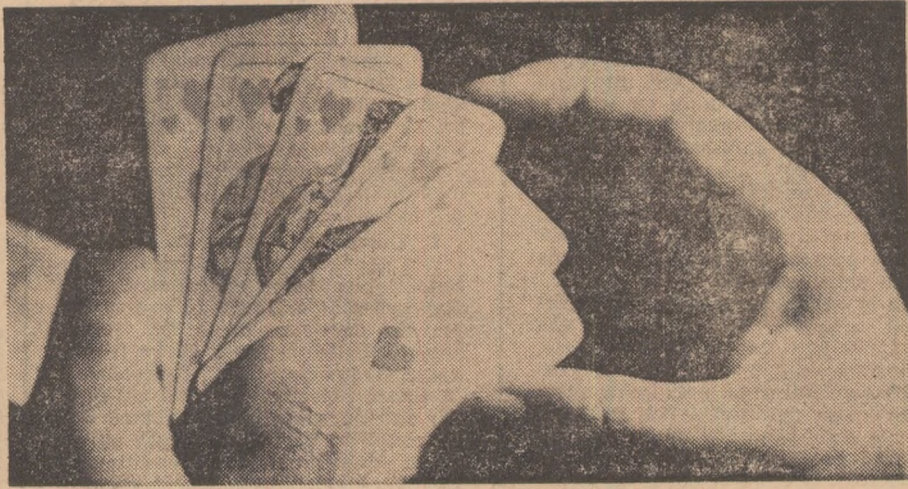
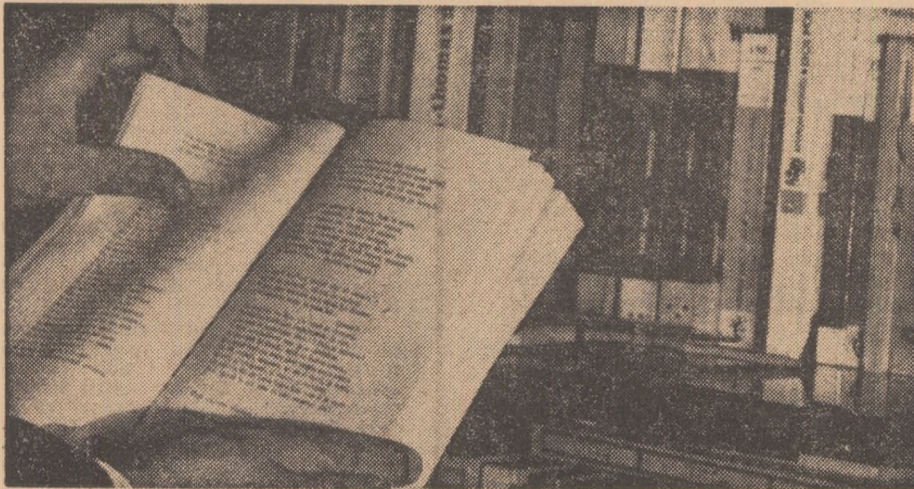
Este adevărat că taberele de odihnă își au rostul lor la diferite vîrste, ele însă au căpătat un caracter mai, să-i spunem, „sanatorial”-curativ: cură helio-marină, regim alimentar intens. Dar bunele obiceiuri cu seri culturale-distractive, cîntece, drumeții, spartachiade s-au cam uitat...

La fel de adevărat este că sînt necesare instructajele pentru pregătirea cadrelor U.T.C., dar e bine să nu uităm că ele s-ar putea face și în cursul anului școlar, în plinare sau ședințe speciale și normal ar fi ca orele de instructaj în tabără să nu fie mai multe de 2 sau 3.

Cred în posibilitatea organizării unor tabere ale prieteniei și ale buneii dispoziții, cred în niște tabere care să prelungească într-un fel activitatea din cursul anului școlar, care să deschidă curiozitatea și setea noastră de cunoaștere!

CĂTALINA MIHAELA-MOGA
președinta Societății literar-artistice „George Călinescu”
a elevilor din București

CĂRȚI ȘI... CĂRȚI

Pe care le recomandați pentru tabără, tovarășe profesor?

Profesorul inchide ochii...

„Eu n-am cunoscut nimic din cele întâmplate, pînă la data de 2 mai 1973, cînd am fost sesizat de organele de miliție din comuna Florești că fiul meu ar fi furat de la profesorul I.B. (în scrisoare i se dă numele întreg - n.n.) un număr mare de obiecte și bani” — ne scrie Dumitru I. Vioșu din satul Peșteana, comuna Florești, județul Mehedinți.

„Profesorul declară că de un an și jumătate cunoaște că elevul Vioșu Gh. (fiul meu) i-ar fi furat în mai multe rânduri bani și obiecte și că l-ar fi lăsat să vadă pînă unde ajunge. Eu m-am întîlnit de mai multe ori prin sat sau la școală, la ședințele cu părinții, cu tovarășul profesor I.B., dar dumnealui nu mi-a spus nimic. Știu că un profesor, la prima abatere a unui elev, ia imediat legătura cu părinții acestuia și cu ceilalți profesori spre a-l readuce pe calea cea bună. Tovarășul I.B. de ce n-a făcut-o, de ce a închis ochii la aceste abateri?”

Iată o întrebare la care e dificil să răspunzi. Să fi găsit profesorul I.B. o metodă nouă de educație? Oricum, impasibilitatea lui este din cale afară de condamabilă.

Reactualizarea unei restanțe de concediu

Din cauză că în vara anului trecut în comuna în care locuiește s-a construit un local nou de școală, profesorul Neculai Zaharia de la Școala generală din Drăgușari-Parava, județul Bacău, nu și-a putut efectua decît parțial concediul legal de odihnă.

În vacanța de iarnă a anului școlar 1972/1973, profesorul a mai efectuat 20 de zile de concediu, rămînîndu-i încă un rest de 9 zile, pe care directorul coordonator a refuzat să i-l acorde în vacanța de primăvară.

La intervenția revistei noastre (în urma sesizării primite), Inspectoratul școlar al județului Bacău, prin adresa nr. 20164/21 mai 1973, îi răspunde petiționarului, trimițîndu-ne și nouă o copie după acest răspuns, din care cităm: „vă comunicăm că s-a luat legătura cu conducerea șco-

lii de centru și s-a stabilit să vă acorde concediul de odihnă neefectuat pentru anul școlar 1971/1972, în număr de 9 zile”. Un exemplu elocvent de rezolvare operativă a doleanțelor oamenilor din învățămînt, pe care l-am vrea extins și la alte inspectorate.

„Banchetul” școlilor a eșuat

Un telefon dat redacției noastre: — Alo! Dumneavoastră știți că la Școala generală nr. 21 (sectorul 4) elevilor din clasa a IV-a C li s-a spus să ducă la școală cite 25 de lei fiecare?

— Nu știm. În ce scop li s-au cerut banii?

— Pentru banchetul de sfîrșit de an școlar.

— Banchet la... clasa a IV-a?!

— Da.

Aici convorbirea s-a întrerupt. O deplăsură a noastră la școala amintită a confirmat cele sesizate. Învățătoarea Victoria Nicula (cadru didactic conștiincios și bine pregătit profesional, din cite ni s-a spus), a căutat să păstreze o „tradiție” din anii precedenți: puștii din clasa a patra, însoțiți de părinți, să se adune în fața unei mese cu diverse... trafații.

— Părinții cu care am discutat — ne-a incredințat învățătoarea — au fost de acord cu intenția noastră. Nu era vorba de 25 de lei, ci numai de 10.

— Părinții au fost de acord, spun-neți, dar nu chiar toți, dovadă sesizarea primită la redacția noastră!

— Înainte de a lua această măsură — intervine directorul școlii, prof. Ilie Aleze — v-ați consultat cu cineva din conducere, i-ați cerut consimțămîntul?

— Nu! a fost răspunsul învățătoarei.

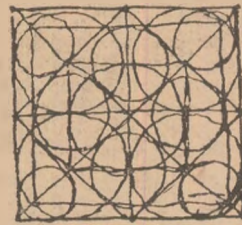
În felul acesta „banchetul” școlilor n-a mai avut loc. Dealtfel, așa cum preciza directorul școlii, vădit surprins de o asemenea „inițiativă”, el nu-și avea nici o justificare: copiii se vor întîlni din nou, după vacanță, la aceeași școală — e adevărat într-o clasă mai mare. Altfel s-ar fi pus problema dacă erau în cauză absolvenții clasei a VIII-a, care se despart de școala unde au învățat pînă acum, mergînd fiecare pe drumul ales! Dar nici aici, credem, n-ar fi cazul să se recurgă la bani percepți de la părinți. Mai ales că nici absolvenții de clasa a VIII-a n-au nevoie de banchet în lege!

Ce se mai așteaptă?

„La cererea dv., vă facem cunoscut că inspectoratul școlar a dat dispoziție conducerii școlii, cu ordinul nr. 10042/1972, să vă achite suma reținută, întrucît în luna septembrie a.c. ați prestat muncă. Urmează să vă primiți drepturile bănești cuvenite”. Așa sună o adresă a Inspectoratului școlar al județului Olt, din data de 19 decembrie 1972, către învățătoarea Floarea Rădulescu de la Școala generală din comuna Coteana. Iată însă, că o scrisoare a învățătoarei, sosită recent la redacția noastră, ne aduce la cunoștință următoarele: „Nici pînă în prezent n-am primit drepturile ce mi se cuveneau, deoarece directorul școlii nu vrea să le achite, spunînd că pot face destule sesizări și că deocamdată tot dînsul se situează pe poziții mai rezistente. După aproape trei luni de așteptare, m-am adresat din nou Inspectoratului școlar făcîndu-i cunoscut că n-am primit banii. Dar inspectoratul tace. În baza căreia legi — întreabă corespondenta — mi-a fost reținută suma respectivă și de ce nu mi se achită?”

Răspunsul îl așteptăm și noi din partea Inspectoratului școlar al județului Olt. Bineînțeles, cu măsurile luate față de cei vinovați.

D. CICHIRA

mit context pedagogic și nu pentru a fi vizionată independent, ca un film de completare sau de actualizare științifică. Acest context este reprezentat de tehnologia didactică prin care se integrează și care determină anumite limite de conținut și o anumită structură a mesajului. De exemplu, într-o lecție unele părți din conținut se realizează prin munca independentă a elevilor, altele printr-o activitate practică și numai o anumită porțiune revine emisiunii de TVS integrată în acest ansamblu didactic. De aici rezultă că, pentru a formula o apreciere, este nevoie să fie îndeplinite concomitent trei condiții: Emisiunea să fie vizionată în contextul pedagogic pentru care a fost proiectată și realizată (în cadrul lecției respective). Să se cunoască, în prealabil, proiectul de tehnologie didactică prin care s-a propus integrarea ei. Contextul emisiunii să fie raportat la celelalte modalități care sînt folosite în timpul lecției.

2. Tehnologia didactică aplicată într-o televiziune este elaborată pe baza obiectivelor educaționale ce urmează a fi realizate în cadrul temei din care face parte. De aceea, mesajul emisiunii de TVS va fi elaborat și structurat în concordanță cu aceste obiective. Rezultă că, pentru aprecierea sa, intervin încă două condiții: Să fie cunoscute obiectivele educaționale care condiționează tehnologia didactică prin care se integrează emisiunea de TVS. Să se raporteze conținutul și structura mesajului realizat, la obiectivele proiectate.

3. Pentru a obține o caracterizare cit mai veridică este necesar să fie introduse și alte criterii de apreciere, dintre care menționăm: raportarea emisiunii integrate la eficiența pedagogică obținută în finalul acțiunii; raportarea conținutului emisiunii la necesarul de imagini actualizate pentru disciplina respectivă, aplicîndu-se criteriile științifice de selectare (imaginea să cuprindă elementele care nu pot fi realizate satisfăcător de profesor în condițiile dotării actuale a școlilor — procesele intime ale fenomenelor, achizițiile recente ale științei etc.); raportarea la elevul care o folosește (stimularea creativității, a observației independente, activizarea etc.); raportarea la regulile realizării tehnice (raport de timp între imagine/comentariu, raport la condițiile de realizare a secvențelor animate, la procedeele de filmare etc.); raportarea la criteriile estetice încorporate în emisie (bineînțeles, unde este posibil), tele-genia și audio-genia prezentărilor etc.

4. Pentru emisiunile care se folosesc dirijat, formularea unor aprecieri necesită participarea la cele două lecții succesive în intervalul cărora este plasată emisiunea de TVS. Din prezentarea succintă de mai sus dorim să desprindem ideea că o apreciere în domeniul emisiunilor de TVS integrată devine competentă și utilă atunci cînd se raportează la repere precise, plasînd cit mai fidel acțiunea în contextul didactic pe care îl sprijină și îl perfecționează.

Dr. AL. GHEORGHIU
Institutul de științe pedagogice

Prof. Rugină Gheorghe, com. Gohor, jud. Galați, ne solicită sprijinul în clarificarea cit mai urgentă a situației în care se află, întrucît intervențiile repetate la inspectoratul școlar n-au dat nici un rezultat și a început să i se rețină din salariu. Funcționează ca profesor suplinitor, absolvent al universității cu examen de diplomă susținut în sesiunea februarie a.c., cu o vechime în învățămînt de 10 ani, 10 luni și 19 zile (la 1 martie a.c.). Pînă la 28 februarie a.c. a fost salarizat ca profesor suplinitor cu institut pedagogic de 3 ani, cu 1410 lei lunar, corespunzător vechimii între 3—5 ani. Solicitînd schimbarea salarizării în urma susținerii examenului de diplomă, inspectoratul școlar județean, prin Dispoziția nr. 45/1973, i-a rectificat salarizarea, de la 1410 lei la 1130 lei pe perioada 1 septembrie 1972—28 februarie 1973 și de la 1130 lei la 1640 lei începînd cu data de 1 martie a.c. În urma mai multor sesizări și contestații, care n-au influențat măsura administrativă luată de inspectorat, s-a prezentat la tovarășul Z. Nedelcu, economist principal, pentru susținerea cauzei cu tot arsenalul de documente, însă, și de data aceasta, fără rezultat.

Din cele relatate rezultă, deci, că prin măsura luată de Inspectoratul școlar al județului Galați, pentru perioada 1 sept. 1972—28 februarie 1973 urmează să restituie suma de 1680 lei, iar de la 1 martie a.c. sînteți plătit cu salariul de 1640 lei lunar. Să analizăm cu atenție legalitatea măsurilor luate, țînînd cont că salarizarea personalului didactic angajat ca suplinitor se face potrivit condițiilor de studii stabilite pentru funcția didactică îndeplinită și stagiul de activitate recunoscut în învățămînt (H.C.M. nr. 2841/1968, anexa A, pct. 3 din notă):

a) Salarizarea ca profesor cu bacalaureat pe perioada 1 septembrie 1972—28 februarie 1973 este legală, încadrîndu-vă în prevederile Ordinului ministrului învățămîntului nr. 1303/1972, care modifică Normele pentru stabilirea studiilor echivalente aprobate prin Ordinul ministrului învățămîntului nr. 766/1970 art. 1 lit. C. pct. 3 și 4 și art. 111. În schimb, avînd în vedere vechimea dv. de peste 10 ani, în loc de 1130 lei aveți dreptul la un salariu tarifar de 1220 lei (H.C.M. nr. 2841/1968, Anexa 1 A-b. Funcții ocupate de cadre didactice fără studii corespunzătoare, nr. crt. 1). Ca urmare a acestei încadrări greșite va revine să restituiți numai 1140 lei în loc de 1680 lei.

b) Rectificarea încadrării la 1640 lei pe data de 1 martie 1973, ca urmare a promovării examenului de diplomă, e făcută greșit, întrucît un profesor suplinitor cu studii universitare, la vechimea de peste 10 ani are dreptul la salariul de 1900 lei (H.C.M. nr. 2841/1968 anexa 1 A-a. Funcții didactice nr. crt. 1). Din această greșită rectificare pe lunile martie-iunie salariul v-a fost diminuat cu 1040 lei.

c) Din actele oficiale trimise rezultă că salarizarea dv. n-a fost corect făcută cu mai mulți ani în urmă, însă, potrivit prevederilor Codului muncii (art. 176/2), puteți pretinde aceste drepturi neacordate pe maximum 3 ani. Calculînd retroactiv aceste drepturi, pînă în iunie 1970, trebuie avut în vedere faptul că pînă la 1 septembrie 1972 dv. îndepliniți condițiile de studii stabilite de Ordinul ministrului nr. 766/1970 pentru a fi salarizat ca profesor cu diplomă a institutului pedagogic de 3 ani, în funcție de vechime. În această situație, în cele 4 luni ce depășesc 10 ani aveți dreptul la un salariu de 1640 lei, iar în restul de 23 luni la un salariu de 1480 lei, în loc de 1410 cu cit ați fost încadrat. Ca drepturi neacordate pe perioada septembrie 1972—iunie 1970 rezultă 2310 lei. Făcînd un bilanț constatăm că dumneavoastră ar trebui să restituiți 1140 lei și să primiți 3.350 lei.

În vederea reglementării situației dumneavoastră în spiritul legalității socialiste vă recomandăm să vă adresați cu încredere conducerii Inspectoratului școlar al județului Galați, care, ca organ administrativ de stat, are dreptul să revină asupra măsurilor luate, reanalizînd întreaga situație în lumina actelor normative menționate. Pentru a intra în posesia unor drepturi bănești pe care inspectoratul școlar nu vi le poate achita pe perioada expirată decît în baza unei hotărîri a organelor de soluționare a litigiilor de muncă, urmează să vă adresați comisiei de judecată.

Ne exprimăm, totodată, încrederea că noua conducere a Inspectoratului școlar al județului Galați va lua măsurile ce se impun pentru însușirea temeinică a actelor normative de către toți cei care au sarcini în aplicarea legii așa cum prevăd Documentele Plenarei din 3—5 noiembrie 1971 a C.C. al P.C.R. și Decretul nr. 468/1971.

Prof. IOAN BADIU

TVS integrată

Criteriile de apreciere ale unei emisiuni

Unele discuții ce se poartă în jurul emisiunilor de TVS integrată relevă tendința de a le caracteriza prin aprecierile limbajului cotidian, acordîndu-li-se calificative ca: „emisiune bună”, „emisiune slabă”, „emisiune reușită” etc. Plecînd de la aceste constatări, intenționăm să prezentăm cîteva elemente de reper pentru aprecierea mesajului cuprins într-o emisiune de TVS.

De la început subliniem că, în general, o apreciere care permite exprimarea gradului comparativ este, în ultimă analiză, un proces de evaluare cantitativă ce presupune referirea la un parametru fix, cu care se compară rezultatul obținut. Raportînd această afirmație la cazul emisiunilor de TV școlară, apare necesară precizarea grupului de repere fixe cu care se vor efectua comparațiile.

1. Emisiunea de TVS este realizată pentru a fi folosită într-un anu-

Colecția „Modernizarea
învățămintului”

Statomnic preocupat de găsirea și elaborarea unor soluții care să contribuie la modernizarea învățămintului nostru, la perfecționarea procesului instructiv-educativ, Institutul central de perfecționare a personalului didactic — Biblioteca centrală pedagogică continuă elaborarea ciclului de lucrări din colecția „Modernizarea învățămintului” cu volumele 2 ale seriilor „Predarea limbii și literaturii române” și „Predarea matematicii”.

Adresat, ca și volumul anterior, profesorilor de limbă și literatură română de la clasele V—X ale școlii generale și de la clasele IX—XII ale liceului, volumul „Predarea limbii și literaturii române” constituie o selecție de materiale ce urmăresc, în primul rând, să ofere o serie de sinteze informative, referate și bibliografii asupra unor teme actuale și importante care so-

licită un mai deosebit efort de documentare.

În ceea ce privește structura volumului, ea este asemănătoare cu a celui precedent, incluzând sinteze ale criticii literare, asupra modernismului în literatura română, câteva referate și două bibliografii selective. Remarcăm din cuprinsul volumului studiul semnat de prof. univ. dr. Georgeta Munteanu intitulat: „Exercițiile structurale — un nou mijloc de formare a automatismelor ortografice” și cel al lectorului univ. dr. I. Dumitrescu, „Structuri stilistice în poezia «Ce te legeni»”. Abordând, în primul studiu, o serie de aspecte privind soluțiile pentru înlăturarea deficiențelor ortografice, analizând tipurile de exerciții structurale aplicabile la ortografia limbii române, autoarea conchide că exercițiile structurale pot fi incluse în învățămintul tradițional, dacă se acordă timpul suficient necesar desfășurării activității independente cu acest tip de exerciții. Ele asigură condiții optime pentru însușirea cu mai multă ușurință a regulilor de scriere și, mai ales, pentru formarea și consolidarea deprinderilor ortografice.

Cel de al doilea studiu constituie o amplă și interesantă analiză

a poeziei lui Eminescu „Ce te legeni codrule”, cu referiri speciale asupra izvoarelor și structurilor expresiei sale.

Volumul mai cuprinde lucrările: „Modernismul și literatura română între cele două războaie mondiale” de M. Frînculescu și M. Gheorghe; „Despre eficiența lecțiilor de literatură” de N. I. Kudreașev etc.

Volumul 2 al seriei „Predarea matematicii și fizicii” cuprinde, între altele, lucrările: „Încotro se îndreaptă matematica modernă” de Pierre Audureau; „Predarea matematicii la elevii de liceu mai puțin dotați” de J. K. Backhouse; „Psihologie și matematică” de Jacques Beauvais; „Învățămintul programat în fizică” de L. D'Hainaut; „Problema posibilității de modelare și a caracterului intuitiv în predarea fizicii atomice” de D. I. Penner și altele.

Menționăm că acesta este ultimul volum al seriei, întrucât Biblioteca centrală pedagogică nu va mai edita decât seriile: Probleme de pedagogie contemporană, Predarea limbii și literaturii române, Predarea limbilor străine, Predarea istoriei, Predarea disciplinelor artistice și Predarea la clasele I—IV.

M. V.

„TERRA”

Nr. 3 — 1973

La cererea profesorilor de geografie de la cursurile de perfecționare și a celor care-și pregătesc examenele de grad și definitivat, acest număr al revistei Terra a publicat câteva materiale speciale care să le sprijine activitatea.

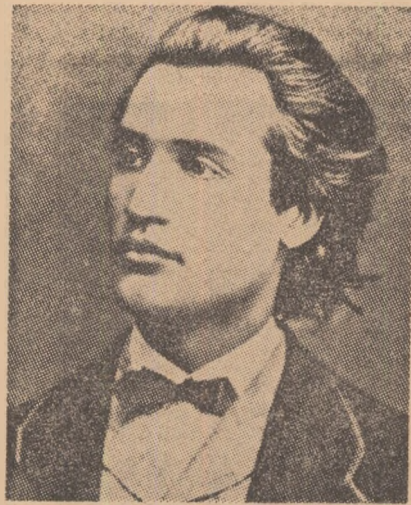
Astfel amintim articolele: Dimitrie Cantemir — savant umanist; Dezvoltare și perspectivă în științele geografice; Direcții de cercetare în geografia științifică actuală; Paleogeografia Arhaicului; Structura atmosferei terestre în lumina cercetărilor actuale; Economia R. S. România la aniversarea unui sfert de veac de la naționalizare; Explicarea fenomenului de viscol din 11-16 martie a.c.; Natura și economia Depresiunii Brașov; La început de drum pentru alcătuirea „Dicționarului geografic al județelor României”; Cronică geografică.

Elevii găsesc în același număr al revistei, alături de nume și fotografii ale colegilor care colaborează la publicația noastră, o utilă sursă de informare în materialele: Probleme și jocuri instructiv-distractive; Lecturi geografice despre insulele Noile Hebride; Caleidoscop pionieresc; Note și informații din țară și de pe glob. În plus recomandări bibliografice.

MIHAI EMINESCU

1889 — 1973

La 15 iunie 1889 se stingea Lucefărul. În semn de pios omagiu adus geniului tutelar al poeziei românești, publicăm poezia „La steaua” în tălmăcirea profesorului Traian Lăzărescu, autor al unui remarcabil volum de poezii originale în limba latină „Carmina latina”, apărut anul trecut la Editura „Eminescu”, colaborator al unor reviste de expresie latină

din Paris, cum este „Vita latina”. Alăturat reproducem și textul românesc.

Ad stellam

Usque ad hanc stellam, mihi nuper
ortam,
Ut ferunt, tam longa via est, ut anni
Mille luci huius fuerint necesse,
Nos ut adiret.

Forsan extincta est bene pridem in oris
Caerulis, at vix hodie refulsit
Visui nostro radii nitentis
Lumen amoenum.

Mortuae stellae gradiens imago
Leniter surgit mihi in orbe caeli; haec
Olim erat non visa, hodie videtur,
Non tamen exstat.

Sic enim, cum nostra cupido in altam e
Vanuit noctem, rediviva nunquam,
Lumen extincti tomen usque nosmet
Torquet amoris.

La steaua

La steaua care-o răsărit
E-o cale-atit de lungă,
Că mii de ani i-au trebuit
Luminii să ne-ajungă.

Poate de mult s-a stins în drum
În depărtări albastre,
Iar raza ei abia acum
Luci vederii noastre.

Icoana stelei ce-a murit
Încet pe cer se suie:
Era pe cînd nu s-a zărit,
Azi o vedem, și nu e.

Tot astfel cînd al nostru dor
Pieri în noapte-adîncă,
Lumina stinsului amor
Ne urmărește încă.

PETRU VINTILĂ:

„Călătorie
pe planeta Zeta”

Editura „Ion Creangă”, 1972

Prozator (inițial poet), dramaturg și reporter fecund, Petru Vintilă dobindește, cu romanul „Călătorie pe planeta Zeta”, o nouă, favorabilă ipostază: creator de ficțiune literar-științifică pentru copii. Cadrul acțiunii rămîne — pînă la înlocuirea, în finalul cărții, cu visul — unul real. Două familii: a colonelului de aviație Sergiu Vitănescu și a fratelui său, astronomul Costi Vitănescu, pleacă din București, pentru o vacanță la țară, într-un sat bănățean de munte, Lișava. Copiii aviatorului: Țucurel, în jur de doisprezece ani, elev la o școală generală din Capitală, și Emil, absolvent al Liceului militar. Temerarul Țucurel se arată, încă de la începutul cărții (respectiv al călătoriei de vacanță), dornic de o „expediție adevărată, plină de a-

venturi și primejdii”. Dacă primejdiile așteptate ar fi, să zicem, de natura luptei cu urșii, relatate, în trenul forestier, de localnici, pasiunea și aventura lui Țucurel ar fi, se pare, obișnuite... Dar un băiat care „se comporta numai aparent copilărește și de fapt el era un omuleț înzestrat de timpuriu cu simțul maturității” nu rămîne indiferent la știrea, avansată pe un peron, că ziarele consemnează o nouă apariție a farfuriilor zburătoare! Și e gata să emită ipoteze asemănătoare în legătură cu enigmaticul corp mișcător surprins, într-o seară, la Lișava, de luneta unchiului Costi. Lecturile asimilate, relatările, întemeiate pe aceleași surse, ale aviatorului, argumentele științifice ale astronomului nu fac decît să pregătească atmosfera... Dar, decepție: astronautii care-l vor tăia calea, într-una din zile, sînt pionieri travestiți, din tabăra apropiată! Prietenia micului orășean cu vizitiul, Agășin (frecventă în romanele de altădată) l-a ușurat cunoașterea împrejurimilor. Hotărît, Emil și studenta Lili vor trebui să-l urmeze pe Țucurel la Peștera Zeului (Zamolxis), în expresia localnicilor, Tăul Zăului. Așadar, „Izolați în fundul pămîntului, cei trei descoperă un mesaj extraterestru...” anunță, cu doza caracteristică de mister, titlul unuia din capitole. Într-o „sală” a

peșterii, pardosită cu dale, între care unele, dispuse circular, colorate, în mijloc cu o masă de piatră, pe unul din pereți — mesajul: un desen rupestru, înfățișînd conturul unui... cosmonaut! Emil, adolescentul grav, cu ton „aspru și decis”, nu va înțelege frenezia lui Țucurel, cum nici „dorința lui neșovăitoare de a semăna cu nenumărații eroi cutezători despre faptele cărora citise un raft întreg de cărți”. Dar va simți cu un aer matur nevoia să-l liniștească și ocrotească din clipa în care tustrei — rupîndu-li-se frînghia — se vor afla în fața primejdiei. Căutări febrile, soluții, frămîntări pentru a ieși din peșteră... Zadarnice, toate! Salvator, în asemenea împrejurări — somnul. Din care — visînd — Țucurel va avea de cîștigat: o călătorie, cu întregul echipaj (unchiul Costi, personaj principal) pe planeta Zeta. Astronauții răpitori vorbesc românește (!), comandantul aeronavei deține, înregistrate, cantități apreciabile de „declarații a mii și mii de personalități umane” (între care, ultimele cuvinte ale lui Decebal și sonetele necrise ale lui Shakespeare !), vorbește de amestecul paleoastronauților în marile construcții și descoperiri umane, dar... rămîne un cinic prin dorința de a reține, pentru experiențe, pe planeta lui, pămîntenii. Alt-

fel (și aici fantezia scriitorului se întrece pe sine), planeta Zeta e fascinantă (aproape... un vis): locul atmosferei îl ține „culoarea spațiului dintre obiecte, o culoare ultravioletă cu o nuanță odihnită de roz pastelat”. Apoi, „metrouri verticale, trenuri aeriene, suspendate pe enorme estacade, trotuare, scări monumentale, ba chiar străzi și bulevarde întregi rulate se deplasau cu viteze variabile și pietonii se mișcau de fapt fără nici un efort fizic”. Pentru că — aflăm mai departe — circulau cu ajutorul unor aparate autonome de zbor... Relațiile între zetani și pămîntenii sînt cît se poate de „umane”. Incredibilul e, și pe această cale, atenuat. Țucurel, de pildă, constată că fata comandantului aeronavei își riscă viața încercînd să-l salveze pentru că... s-ar fi îndrăgostit de Emil! Concluzia lui: „Se vede că pînă și în cele mai îndepărtate colțuri ale Universului, adolescența înseamnă romantism, candoare și puritate”. Candidații la vîrsta candorii sînt, în această carte, mai toate personajele. Autorul însuși — un fin cunoscător și interpret. Calități care îl recomandă (nu numai) tinerilor cititori, aflați în pragul mării vacanțe.

DRAGOMIR MAGDIN

SCHIMBUL INTERNAȚIONAL DE IDEI

Două ore, la Bratislava, cu dr. Emil Straciari

Întâlnirea noastră cu profesorul dr. Emil Straciari — eminent și pasionat cercetător al educației, director al Institutului de cercetări pedagogice din Bratislava — a avut loc în biroul său, între cărțile sale preferate și mapele cu proiecte și rezultate ale cercetărilor pe care le conduce.

Atent la întrebările ce îl adresați, ponderat, concis și clar în exprimarea ideilor sale, interesat de temele puse în discuție și emoționat de a aborda perspectivele învățământului slovac, interlocutorul nostru vorbește cu modestia competenței și cu certitudinea eficienței muncii sale. Lucrează, ca reprezentant al cercetării pedagogice, de peste doi ani, în cadrul unei comisii de partid și de stat pentru dezvoltarea învățământului, însuflețit de dorința de a oferi soluții științifice pentru ceea ce numește „un învățământ bun”, adaptat condițiilor specifice în care se dezvoltă societatea slovacă în cadrul statului socialist cehoslovac și cerințelor de cuprindere integrală a tineretului în activitatea socială utilă.

La întrebarea noastră în legătură cu metodologia elaborării studiului pentru realizarea aceluși învățământ la care s-a referit, doctorul Straciari ne răspunde:

— Studiul constituie nu numai o

analiză atentă pe care comisia a efectuat-o asupra învățământului slovac din ultimii ani, ci — mai ales — o construcție a modelului de învățământ necesar sfârșitului acestui veac, realizat în întregime în jurul anului 1995.

Au fost antrenate în mod efectiv disciplinele implicate — pedagogia, demografia, economia, sociologia ș. a. — prin conținuturile și metodele lor specifice, dar și prin contribuția lor la realizarea unei prognoze cât mai complexe a întregirii sociale și profesionale a tineretului în deceniile următoare și, de asemenea, au mai fost antrenate diferite paliere ale activității noastre socio-economice și politico-culturale ca foruri politice și științifice, organisme administrative și obștești, miniștri ai ministerelor economice, primii secretari ai comitetelor județene de partid și alții.

O astfel de consultare amplă și o atît de complexă participare la elaborarea unui studiu de prognoză a învățământului, cred că ne conferă îndeajuns garanții de tratare realistă a acestui domeniu.

— V-ați referit la un model final realizabil în jurul anului 1995; ce drum se prefigurează învățământului slovac pînă la data respectivă?

— Sistemul de învățământ este unitar pentru întregul stat eho-

slovac. Dealtfel, Institutul de cercetări pedagogice din Bratislava — care în prezent se ocupă de studiul privind manualele școlare pentru elevii slovaci, programele de învățămînt, îndrumătoarele metodice pentru profesori, educația comunistă a tineretului școlar ș. a. — și-a asumat sarcini privind noul model al liceului; Institutul de cercetări pedagogice din Praga — pe lângă numeroasele teme de cercetare pe care le are în studiu — și-a asumat sarcini privind ciclul I; alte organisme studiază școlile profesionale.

Fiecare dintre acestea își elaborează studiile pornind de la înțelegerea unanim acceptată că pînă în 1980 — dată nu prea îndepărtată — să străbătem o primă etapă de transformări treptate care să pună toate premisele generale ale preferențelor din etapa a II-a (pînă în 1990) și realizării modelului final al școlii integrale și generale de nivel liceal din jurul anului 1995.

În convingerea noastră am parcurs și domeniile asupra cărora se efectuează în prezent cercetările colective ale Institutului din Bratislava. Ni s-a configurat o imagine aproape completă a sectoarelor și direcțiilor de învățămînt și gîndire pedagogică pe care colectivul de cercetători al institutului și interlocutorul nostru — mereu ponderat, concis și clar în exprimarea ideilor sale — le cercetează cu pasiune și rigurozitate științifică.

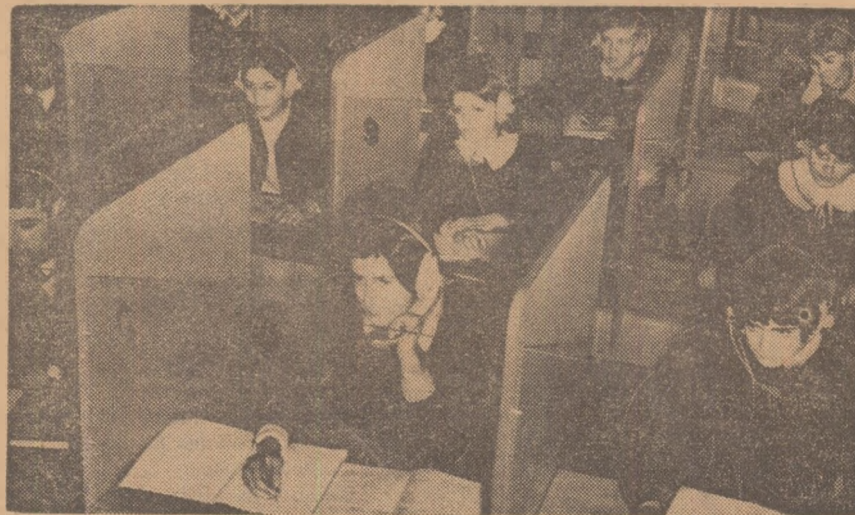
Școala contemporană bulgară

Pe muntele Vitoșa — care străjuie capitala Bulgariei cu semeția cu care Postăvarul domină Brașovul — într-o vilă confortabilă și modernă, îl ascultăm pe academicianul Hristo Vasilev vorbindu-ne despre tradițiile și inovațiile în învățămîntul bulgar. Am început un rodnic schimb de experiență, oferit cu bună prietenie și prodigios efort, de redacția revistei de învățămînt „Ucitelsko Delo” care apare la Sofia, din anul 1905.

Ne aflăm la acest schimb de experiență împreună cu redactorii șefi ai unor publicații ale ministerelor educației și învățămîntului și uniunilor sindicatelor din învățămînt din țara gazdă și din R.S. Cehoslovacia, R.D. Germană, R.P. Mongolă, R.P. Polonă, R.P. Ungară și U.R.S.S.

Punînd premisele unui program educațional în interiorul căruia se cere clarificată relația dintre tradiție și inovație, academicianul Hristo Vasilev stăruie asupra citorva dintre acestea — dezbătute în revista „Ucitelsko Delo” în ultimele luni — printre care: educarea tineretului școlar în spirit politic și revoluționar, formarea unor personalități apte să gîndească independent și creator, îmbinarea activităților de formare a specialiștilor cu pregătirea lor politică și generală, crearea unor structuri logice în predarea diferitelor obiecte de învățămînt, elaborarea concluziilor ce se impun din abordarea elevului ca subiect al educației școlare și atragerea învățătorilor și profesorilor la perfecționarea organizării învățării.

Apreciînd că tradițiile progresiste constituie o bază a inovației în învățămînt, referatul prezentat indică diferite repere ale perfecționării structurilor de învățămînt, ale ameliorării relațiilor profesor-elev (pregătirea elevului la nivelul scopurilor didactice și a exigențelor procesului de însușire a informației la nivelul indicilor proiectați, ridicarea nivelului de înțelegere de către elev a faptelor generale și particulare, aplicarea creațiilor a cunoștințelor în diferite situații stereotipe și nestereotipe, identificarea abaterilor din învățare prin alegerea de informații

În laboratorul fonetic al Liceului din Varna — R.P. Bulgaria

cu rol de aferență inversă ș.a.), ale perfecționării metodelor de predare ș. a.

O imagine cuprinzătoare asupra preocupărilor statului bulgar privind dezvoltarea învățămîntului ne este prilejuită de expunerea ministrului adjunct, prof. univ. dr. Alexandr Ghenov.

Aflăm despre preocupările de extindere a cuprinderii tineretului în forme de învățămînt și de elaborarea unei noi structuri a învățămîntului care să cuprindă trei cicluri de cîte patru ani (ultimul ciclu cu limite variabile de trei sau patru ani).

Din toamna acestui an, se va introduce distribuția gratuită a manualelor școlare pentru elevii din clasa întâi; la toate celelalte clase se preconizează schimbarea completă a manualelor și, corespunzător, a îndrumătoarelor metodice pentru învățători și profesori; se elaborează caiete de muncă individuală a copiilor care vor putea lucra singuri teme acasă, fără să solicite neapărat ajutorul părinților; se perfecționează sistemul de formare și perfecționare a personalului didactic (o mai completă pregătire în raport cu rolul complex al educatoarei) și se examinează

realizarea unui sistem corelat de metode și mijloace moderne de învățămînt.

Noul sistem de învățămînt — sintem informațional în încheierea expunerii — are sarcina esențială de a lichida diferența existentă dintre modul în care este structurat învățămîntul în prezent și cerințele dezvoltării Bulgariei.

Ideilor desprinse din cele două expuneri le corespund preocupări concrete în care se află antenați învățătorii, profesorii, părinții elevilor, organizatorii învățămîntului și alți factori interesați; este ceea ce am avut prilejul să vedem în Sofia, în Școala generală nr. 21, în Școala medie electrotehnică „Kirov” și în Școala generală nr. 122, experimentală, în care doctorul G. Lozanov conduce, cu rezultate remarcabile, experimentarea unor metode de predare.

Schimbul de experiență ne-a relevat eforturi și căutări, proiecte și realizări în domeniul învățămîntului bulgar, pe care Maria Silianova, redactor șef, și întregul colectiv redacțional al revistei „Ucitelsko Delo” le promovează cu inteligență și prestigiu în paginile revistei.

COSTIN ȘTEFĂNESCU

În Republica Volta Superioară

Școala în acord cu trebuințele societății

Începînd din anul 1960, cînd și-a dobîndit independența și mai ales după 1966, cînd la cirna țării a venit guvernul de militari condus de generalul Sangoulé Lamizana, poporul tînrului stat african Volta Superioară (suprafața 274 200 km. p., populația 5,5 milioane locuitori) face ample eforturi pentru învingerea subdezvoltării, pentru progres economic și social-cultural. Măsurile inițiate de guvernul Lamizana, planurile economice 1967—1970 și 1972—1976 au coordonat și coordonează aceste eforturi, îndreptîndu-le spre realizarea unor obiective importante, cum ar fi valorificarea eficace a resurselor naturale ale țării, punerea bazelor unei industrii autohtone, dezvoltarea și modernizarea agriculturii. Ca urmare a acestor măsuri, în ultimii ani peisajul economico-social volvează a cunoscut profunde transformări. În țară, au apărut o serie de construcții și obiective cu caracter economic, crescînd și diversificîndu-se producția agricolă și înregistrîndu-se importante mutații în felul de a trăi și munci al oamenilor.

Moștenirea grea lăsată de stăpînirea colonială în domeniul învățămîntului, necesitățile prezente ale dezvoltării au determinat autoritățile de la Ouagadougou, capitala țării, să-și îndrepte atenția spre promovarea școlii, spre combaterea analfabetismului și ridicarea nivelului cultural al populației.

Primele măsuri luate de autorități în acest domeniu au fost etatizarea și laicizarea școlii, subordonarea acestora nevoilor dezvoltării social-economice ale țării. Simultan, din bugetul statului au fost alocate importante sume pentru crearea unei rețele de școli, pentru dotarea acestora cu materialul didactic necesar. În consecință, în anii din urmă, la Ouagadougou, Bobo-Dioulasso (important centru economic al țării), cît și în numeroase localități rurale au fost înființate școli primare și secundare, unități ale învățămîntului mediu de specialitate. Potrivit revistei „Jeune Afrique”, în anul de învățămînt 1971—1972 în Republica Volta Superioară au funcționat 594 de școli primare cu aproximativ 100 000 elevi. În același an, învățămîntul secundar număra 31 de unități școlare în care erau cuprinși 6 100 de elevi.

În ceea ce privește învățămîntul de specialitate, avînd în vedere locul important pe care-l ocupă agricultura în economia țării, faptul că în acest domeniu lucrează 95 la sută din populație, autoritățile volveze și-au concentrat atenția spre crearea unor școli cu profil agrar. În anul de învățămînt amintit, unitățile școlare cu profil agrar erau în număr de 170 și cuprindeau 30 000 de elevi. În același an, în învățămîntul tehnic, 1 300 de elevi urmau cursurile a zece școli.

Lipsa de cadre, necesitățile organizării vieții social-administrative au determinat autoritățile să creeze și o instituție de învățămînt cu acest profil, în 1967 luînd ființă o școală națională de administrație. De asemenea, la Ouagadougou a început construirea unui centru pentru învățămîntul superior.

Desigur, combaterea analfabetismului, crearea unui învățămînt modern, a unor contingente de specialiști autohtoni sînt sarcini care necesită nu numai importante eforturi financiare și umane, ci și un timp mai îndelungat. De aceea, aceste probleme beneficiază în continuare de o atenție specială din partea guvernului Republicii Volta Superioară. Planul cincinal, în curs de realizare, confirmă acest fapt, el cuprinzînd prevederi importante pe linia dezvoltării școlii, prevederi a căror realizare va permite Republicii Volta Superioară să facă pași importanți atît pe linia ridicării nivelului cultural al populației cît și al progresului său social-economic.

C. CARBARAU

„TRIBUNA ȘCOLII”

Revistă săptămînală editată de Ministerul Educației și Învățămîntului și Uniunea Sindicatelor din Învățămînt, Știință și Cultură